

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

ÇOCUKLARI TANIMA/DEĞERLENDİRME

Ankara, 2015

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul / kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. ÇOCUKLARI TANIMA.....	3
1.1. Çocukları Tanıma/Değerlendirmenin Önemi.....	3
1.2. Çocuğu Tanıma/Değerlendirmenin Amacı	4
1.3. Çocukları Tanıma/Değerlendirmede Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar	6
1.3.1. Çocukları Tanıma/ Değerlendirmede İzlenecek Yol	8
1.3.2. Çocuğu Tanıma/Değerlendirmede Sürecin İçinde Olması Gereken Kişiler	9
1.3.3. Çocukların Tanınması Gereken Yönleri.....	10
1.3.4. Çocukları Tanıma İlkeleri.....	10
1.4. Çocukları Tanıma/Değerlendirmede Kullanılan Teknikler.....	11
1.4.1. Gözlem.....	12
1.4.2. İş Örnekleri	17
1.4.3. Gelişimsel Derecelendirme Ölçekleri (Rubrikler).....	17
1.4.4. Oyun	18
1.4.5. Drama	18
UYGULAMA FAALİYETİ	20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	22
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	27
2. Portfolyo (toplu dosya) oluşturma.....	27
2.1. Portfolyo (Toplu Dosya)	27
2.2. Portfolyo Çeşitleri.....	28
2.2.1. Belge Portfolyoları.....	28
2.2.2. Süreç Portfolyoları.....	28
2.2.3. Etkinlik portfolyoları	29
2.2.4. Öğretmen-öğrenci portfolyoları.....	29
2.2.5. Alternatif öğretmen değerlendirme portfolyosu	29
2.3. Portfolyonun Amacı.....	29
2.4. Etkili Bir Portfolyonun Kapsamı	30
2.5. Portfolyonun Özellikleri	31
2.6. Portfolyonun Yararları	31
2.6.1. Portfolyo Değerlendirmesininin Sınırlılıkları	32
2.7. Portfolyo Oluşturma.....	33
2.7.1. Portfolyonun Uygulama Aşamaları	33
2.7.2. Portfolyo Dosyasında Bulunması Gereken Belgeler	34
2.7.3. Portfolyo Çalışmasında Öğretmenin Görev Ve Sorumlulukları.....	35
2.7.4. Planlama	35
2.7.5. Portfolyo Hazırlık Süreci.....	36
2.7.6. Portfolyo Değerlendirme Süreci.....	36
UYGULAMA FAALİYETİ	38
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	40
MODÜL DEĞERLENDİRME	42
CEVAP ANAHTARLARI.....	48
KAYNAKÇA	50

AÇIKLAMALAR

ALAN	Çocuk Gelişimi/ Eğitimi
DAL	Alan Ortak
MODÜLÜN ADI	Çocukları Tanıma /Değerlendirme
MODÜLÜN SÜRESİ	40/20
MODÜLÜN AMACI	Öğrenciye çocukları tanıma tekniklerini kullanarak veri toplamaya yardımcı olma ve portfolyo (toplu dosya) oluşturma ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırmaktır.
MODÜLÜN ÖĞRENME KAZANIMLARI	<ol style="list-style-type: none">1. Çocukları tanıma ve değerlendirme tekniklerini kullanarak veri toplamaya yardımcı olma ile ilgili temel konuları açıklayabileceksiniz.2. Portfolyo (Toplu dosya)dosyası oluşturmayı açıklayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf, Uygulama Anaokulu Donanım: Kaynak kitaplar, bilgisayar, Projeksiyon, fotoğraflar, afiş, broşür, gazete, dergi, portfolyo(toplu dosya) dosyaları, DVD, uyarıcı pano
ÖLÇME DEĞERLENDİRME VE	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Çocuk ruh sağlığı dersinin, çocukları tanıma/değerlendirme modülünde edindiğiniz kazanımları, başta gelişim alanları olmak üzere diğer alan derslerinizde edindiğiniz kazanımlarla birleştirdiğiniz de nitelikli bir erken çocukluk öğretmen yardımcısı olma yolunda büyük bir adım atmış olacaksınız.

Çocukları tanıma ve değerlendirme, onların gelişim dönemlerinden, bir üst yaşam dönemine geçiş sürecinde kendisini gerçekleştirmiş biçimde ilerlemesine katkı sağlar. Çocuğun hayat standartlarını belirleyen ekonomik, sosyal, psikolojik örüntülerle biçimlenen, kendini gerçekleştirme sürecinde yol göstericilik, anne babadan daha çok, eğitimcinin sorumluluğudur. Anne-babanında en az çocuk kadar yenilik ve değişimlere uygun çağdaş eğitim anlayışlarından haberdar olmaya ihtiyacı vardır. Öğretmenlerin, tüm okul çalışanları ile işbirliği yaparak çocuklara, ailelerini de içeren tanıma ve değerlendirme etkinlikleri gerçekleştirme görevi önemlidir. Özellikle aile konusunda dezavantajlı çocukların, iç dünyalarında gizli kalan yeteneklerini fark etmeleri, bilinç düzeylerini yükseltmeleri ve kişilik oluşumları aşamalarında öğretmen büyük bir şanstır.

Böyle önemli bir toplum hizmetine, vicdanınız ve aklınız hür katkı sağlamanız için modül de yer alan tüm çalışmalarını özenle takip etmeniz, mesleğinizin aranan nitelikli gözde elemanı olmanızı sağlayacaktır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

ÖĞRENME KAZANIMI

Çocukları tanıma ve değerlendirme tekniklerini kullanarak veri toplamaya yardımcı olma ile ilgili temel konuları açıklayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- 19.06.2015 vizyon tarihli Pete Docter'in yönettiği, animasyon komedi, aile türündeki ters-yüz filmini izleyiniz.
- Ters-yüz animasyon filminin çocukları tanıma ve değerlendirme konusunda dikkat çekici noktaları anlatan bir rapor yazınız.
- Çocukları tanıma/değerlendirmede dikkat edilmesi gereken noktaları anlatan bir uyarıcı pano hazırlayınız.
- Çocukları tanıma ve değerlendirme niçin önemlidir? Araştırınız.
- Araştırdığınız bilgilerden yola çıkarak, formüller oluşturunuz.
- Bir erken çocukluk döneminde çocuğu olan aile ile röportaj yaparak çocuklarını tanımak için hangi yöntemleri kullandıklarını listeleyiniz.
- Çocukları Değerlendirme Ve Tanıma Teknikleri konusunda kitapları okul kütüphanesinden alarak okuyunuz./ Okul yönetimine kütüphaneye alınması için öneride bulununuz.
- MEB Okul öncesi programı güncellenmiş haliyle resmi, web sitesinden okuyunuz.

1. ÇOCUKLARI TANIMA

1.1. Çocukları Tanıma/Değerlendirmenin Önemi

Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme, **çocuk hakkında tarafsız, bütüncül, esnek, tutarlı, bilimsel ve sistematik, çok boyutlu bilgi toplama ve bunları birbirleriyle birleştirerek anlamlı ve güvenilir bir karar verme sürecidir.**

Çocuğu tanıma/ değerlendirme, öğrenme süreci içinde, çocuğun kendisini geçmişten geleceğe uzanan çabalarını, yaşadığı an itibarıyla görmesi, yeteneklerini, ilgilerini, olumlu ve olumsuz yanlarını keşfetmesidir. Bu keşif sonunda çocuk, olumlu davranışlar geliştirmeye istekli hale gelir. Öz benliğini anlamlı bir varlık olarak hisseder, boşluk duygusundan kurtulur, yaşamını anlamlı kılacak yarınlara ulaşma şansı elde eder. Çocuklar, bilinçli ve düzenli öğretilerle kendi sorumluluğunu alabilen kararlı, öz denetimli, öz eleştiri yapabilen bireyler olmalarına yön verecek beceri ve yaşam kurallarını içselleştirebilir.

Okul öncesi dönem, çocuklar için gerekli olan temel yaşam becerilerinin ve üst eğitim aşamaları için gerekli olan temel bilgi ve becerilerin kazanılması gereken önemli bir eğitim

dönemidir. Bu yaşlarda verilecek eğitim, çocukların bilişsel, dil, motor, sosyal ve duygusal gelişim alanları ile öz bakım becerilerinin eş güdümlü ve çok boyutlu olarak desteklenmesini ve çocukların bireysel özelliklerini dikkate alarak nesnel olarak değerlendirilmesini zorunlu kılar. Okul öncesi dönem, çocuğun yarınlarına uzanan köprüdür ve yapımı usta bir mimarlığı gerektirir. Çocuğun erken yaşlarda tanınması, gen-çevre-bireysel özgürlüklerinin dünya içindeki işleyişini anlamakla gerçekleşir.

Okul öncesi eğitiminin önemi nedeniyle sürecin planlı ve programlı olması gereklidir. Eğitim etkinliklerinin, programda yer alan kazanımlara dayalı olarak hazırlanması, süreçte ve sonuçta çocuklarda oluşması beklenen öğrenme çıktılarına ne derece ulaşıldığının izlenmesi önemlidir. Bu nedenle okul öncesi eğitiminde değerlendirme, eğitim sürecinin temel öğelerinden biridir.

Resim 1.1: Okul öncesi eğitimde çocuklar

1.2. Çocuğu Tanıma/Değerlendirmenin Amacı

Çocuğu tanıma ve anlamada amaç, onun kendisini tanımaya, bu yolla değişmesine rehberlik etmektir. Çocuğu yaptığı her işte ne yaptığı ve nasıl yaptığı konusunda düşündürmek gerekir. Çocuğun davranışları psiko-sosyal bir etkileşim süreci içinde kendi kalıtımına, çevresindeki uyarıcıların niteliğine, kişiye olan etkilerine bağlı olarak şekillenmekte, bireysel davranış farkları ortaya çıkmaktadır.

Tanımanın amacı, farklı nitelikleriyle çocuğu betimlemek ve hangi koşullarda ne şekilde davranacağını yordamaktır. Çocuğu daha iyi tanımak, programın çocuklara uygunluğunu ve öğretmenin programın uygulanması sırasındaki başarısını belirleyebilmektir. Bu çalışma tek bir yöntem ve araçla başarı sağlamayacak, tüm çalışmaların birlikte yorumlanmasını gerekli kılacaktır.

Okul Öncesi ve Temel Eğitim Yönetmeliğine göre değerlendirme;

MADDE 30 – (1) Okul öncesi eğitim kurumlarında Okul Öncesi Eğitim Programı doğrultusunda hazırlanan çocuğa yönelik Gelişim Raporu, her dönem sonunda e-Okul sistemine işlenerek bir örneği veliye verilir. Gelişim raporuna pedagojik olmayan ve gizliliği gerektiren bilgiler işlenmez. (MEB,2014)

Güncellenmiş okul öncesi eğitim programına göre değerlendirme;

Okul öncesi eğitiminde sonuç değil, süreç önemli olduğundan, programda sürecin çok yönlü olarak değerlendirilmesi önemlidir. Değerlendirmede çocuğun, programın ve öğretmenin kendini değerlendirme süreci iç içe olduğundan, elde edilen bulgular ilişkili olarak yorumlanır. Değerlendirmeler bir sonraki çalışmalara yansıtılır.

Okulun açıldığı ayda ev ziyaretleri, grup ve bireysel veli toplantılar ve zamanları belirlenmeli, ebeveynlerin “Aile Eğitimi İhtiyaç Belirleme Formu” , “Aile Katılımı Tercih Formu” ve “Okul Tanıtım ve Aile Tanıma Dosyasında Bulunan Formlar”ını doldurmaları sağlanmalıdır.

Etkinlik

Aktif öğrenme tekniklerinden biri olan, şiir yazma tekniğinde olduğu gibi size verilen sözcükleri, grup arkadaşlarınız arasında paylaşarak her biriniz bir dize yazmak suretiyle çocukların temel gereksinimleri ile ilgili bir şiir yazınız.(Dokunulma, güven, yapı/düzen, sosyalleşme, uyarlma, kendini değerli görme)

Resim 1.2: Çocuğu ve arkadaşlarını tanımak için yapılan gözlemden bir fotoğraf

1.3. Çocukları Tanıma/Değerlendirmede Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

Değerlendirme, genelde “belirli amaçlar için öngörülen ölçütler dikkate alınarak bir ürünü, hizmeti ve görevi bilinçlice yargılama etkinliğidir” (Karaağaçlı, 2002). Eğitim programının ve eğitsel hedeflerin ne ölçüde gerçekleştirildiğinin bir göstergesi olan değerlendirme, eğitimin başında, süreç içinde ve sonunda yapılan bir süreçtir (Karaağaçlı, 2002). Eğitimde, her bir öğrencinin ve sınıfın hazır oluş durumlarının saptanması, fiziksel ortamın, eğitim yöntemlerinin, personelin etkililik derecesinin belirlenmesi, eksikliklerin ve başarıların ortaya çıkarılması için çeşitli değerlendirme yöntemlerine gereksinim vardır. Değerlendirmede olması gereken bu çeşitlilik, her düzeydeki eğitim için gereklidir. Ancak okul öncesi eğitimde değerlendirmenin çok boyutlu olması kaçınılmaz bir gerçektir (Alkan ve Kurt). Okul öncesi dönem çocuklarının hızlı gelişmeleri, kendilerini tam olarak ifade edememeleri ve bu yıllardaki her alanda gösterecekleri gelişim özelliklerini yetişkinliğe de taşıyacak olmaları nedeni ile doğru olarak tanınmaları ve değerlendirilmeleri günümüzün önemli konularındandır. Tüm özellikleri ile tanınan ve buna göre uygun eğitimlerle gelişimleri desteklenen çocukların, kendileri, aile ve profesyonel olarak da öğretmenleri tarafından eğitimin bir parçası olarak değerlendirilmeleri hem eğitim kalitesine, hem aile desteği ve katılımına hem de bu dönem çocuklarını değerlendirmede kullanılabilecek araç ve yöntemlere dikkatleri çekmektedir.

Ayrıca değerlendirme devamlı olarak programın bir parçası olmalı ve süreci bölen bir uygulama olmamalıdır. Çocukların her gün ürettikleri değerlendirme aracı olarak kullanılmalı ve bu değerlendirme sürecinin içinde çocuklar her zaman yer almalıdır. Çocuğun kendini değerlendirmesi, doğru yönetim için bir adımdır ve bağımsız davranabilmenin temelidir (Mills, 1994; Tuğrul, 2003). Bu nedenle, eğitimin amacı, öğrencilerin öğrenmeyi sürdüren insanlara dönüşmesidir ve kendini değerlendirme öğrenmenin özüdür (Mills, 1994). Eğitim amaçlarına ulaşma ve gelişim durumunu gösteren sınıf içi değerlendirmesinin güvenilir olması ve performans temelli ölçümleri içermesine yönelik çalışmalar artmaktadır (Lankes, 1995).

Her çocuk benzersiz ve değişmez bir kişiliğe sahiptir. Davranış, yaşadığımız dünyayı keşfettiğimiz araçtır. Onama, öğretmenlerin, anne-babaların, çocuklarına, onların iyiliğini, değerini, anlamını, benzersizliğini, engin potansiyelini yansıttıkları araçtır. Çocuklar, oldukları söylenen kişi haline gelir. (Humphreys, s:187) Çocukların neye ihtiyacı olduğuna sürekli karar veren büyükler, sorumluluk bilincine varamayan, yaşamını yönetemeyen küçük yetişkinler yaratır. Yaşamın sorumluluğunu alabilen birey, özgüven ve özsaygı geliştirdiği benliğini kendisi ile ahenk, çevresiyle uyum içinde dans ettirir.

Farklı yaşam dönemlerinde toplumsal roller, beklentiler, sorumluluklar da değişir. Bunlar gelişim ödevleridir.(Duman, s:103) Önemli olan gelişim ödevlerini yapması için insanın istek ve şevk yakıtıyla beynini doldurabilmesidir.

Okul öncesi dönemde çocukların değerlendirilmesi, çocuğun yaşı, kendini ifade edebilme güçlükleri, gelişimin özellikleri ile ilgili sınırlılıklar, duygusal dengesinin kolayca bozulabilmesi, dikkatinin çabuk dağılması, çocuk düşüncesinin yetişkininkinden farklı olması gibi nedenlerle daha büyük özen gerektirir. Okul öncesi eğitim programında yer alan

etkinlikleri; Türkçe, sanat, drama, müzik, hareket, oyun, fen, matematik, okuma yazmaya hazırlık ve alan gezileri, tanıma ve değerlendirme sürecinde bilgi toplama ve derleme açısından en elverişli ortamları yaratır.

Eğitim süreci boyunca, gerek duyuldukça çocukların gözlem bilgileri “Gelişim Gözlem

Formu”na kaydedilmelidir Her çocuk için onların gelişim gözlem sonuçlarını içeren “Gelişim Raporu” dönem sonlarında olmak üzere yılda iki kez hazırlanmalıdır. Raporlarda aileye önerilerde yer almalıdır. Bu raporlar, MEB bilgisayar sistemine kaydedilmelidir.

Öğretmenin çözemediği sorunlarla karşılaşıldığında aile, en yakın hastane, danışmanlık merkezi ya da uzmanlara yönlendirilmeli, her türlü destek çalışması yapılmalıdır.

Öğretmen, eğitim-öğretim yılı sonunda ailelerle paylaşılacak olan’ Gelişim Dosyası’nda

(Portfolyo) yer alacak çalışmaları her ay çocuklarla birlikte seçmeli ve biriktirmelidir. Etkinlikler, günlük değerlendirmelerin ışığında, o ayın aylık planında yer alan kazanımlar, göstergeler ve kavramlar temel alınarak oluşturulmuş etkinlikler arasından çocukların önerileri de dikkate alınarak seçilmelidir.. Etkinliklerin “Etkinlik Formatı”na uygun olarak hazırlanmış çıktılarını da günlük eğitim akışı ile birlikte dosyalanır. Eğitimin bütün aşamalarında, gerçekleştirilen eğitim ve öğretim etkinliklerinin ne derece etkili olduğunun belirlenmesi son derece önemlidir.

Eğitim döneminin başından itibaren her çocuk için bir “Gelişim Dosyası” (portfolyo) oluşturarak çocukların yaptığı bütün çalışmalar içinden çocuklarla birlikte seçtiklerini, ailelerden gelen mektup gibi belgeleri ve çocukların gelişim gözlem formları ile gelişim raporlarını bu dosyalarda biriktirmelidir. Eğitim dönemlerinin sonunda aileler okula davet edilerek “Gelişim Dosyası Paylaşım Günü” düzenlenmelidir. Çocukların bu güne katılan aile bireyleriyle kendi gelişim dosyalarındaki çalışmalarını paylaşmaları için rehberlik edilmelidir.

Resim 1.3: Proje sergileriyle çocukları değerlendirme

Etkinlik

MEB OKUL ÖNCESİ PROGRAMINDA belirtilen etkinlikleri değerlendirmeye ilgili soru türlerini tekrar inceleyiniz. Sınıfta 4 gruba ayrılınız. Her grup bir çocuk etkinliği örneği bularak çocuğa sorulabilecek soruları oluşturunuz. Bu çalışmayı drama yöntemi ile sınıfta canlandırınız.

BÜYÜDÜK

Büyüdük, yaratıcılığımızı kaybettik.
Büyüdük, sorgulama gücümüzü kaybettik.
Büyüdük, gözlem becerimizi kaybettik.
Büyüdük, umutlarımızı kaybettik.
Büyüdük, yaşamı olduğu gibi görme yeteneğimizi kaybettik.
Büyüdük, heyecanımızı, coşkumuzu kaybettik.
Büyüdük, karşılıksız, içten verme zenginliğimizi kaybettik.
Büyüdük, yüreğimizi kaybettik.
Büyüdük, düşlerimizi kaybettik.
Büyüdük, işbirliğini kaybettik.
Büyüdük, kendimizi kaybettik.
Büyüdük, masumiyetimizi kaybettik.
Büyüdük, sevgimizi kaybettik.
Büyüdük, güvenimizi kaybettik.
Büyüdük, uyum yeteneğimizi kaybettik.
Büyüdük, gerçek dostluğu kaybettik.
Büyüdük, duygularımızı kaybettik.
PEKİ, BÜYÜMENİN KARŞILIĞINDA NE KAZANDIK?

Bülent Ortaçgil

1.3.1. Çocukları Tanıma/ Değerlendirmede İzlenecek Yol

- Bilimsel araştırmalardan haberdar olmak(MEB mevzuat güncellemelerini takip etmek, bilimsel yayınları takip etmek)
- Çocuk hakkında bilimsel çalışma sonuçlarını bilmek
- Çocuk hakkında bilgi toplamak
- Çocuğun anlayabileceği şekilde kendimizi tanıtmak
- Çocuğun okul dosyasını incelemek
- Eski öğretmeni ile görüşmek
- Çocuğa ait resim ve yazıları incelemek
- Yaşamı hakkında bilgi toplamak
- Ev ziyaretleri ile ailesini ve çevresini tanımak
- Okul içi ve dışı günlük yaşamını gözlemek/gözlenmesini sağlamak
- Her çocuğa özgü tanıma ve değerlendirme yöntemlerini seçmek

Resim 1.4: Çocukları tanımada grup etkileşimi

Çocukların çevresine ait potansiyeli kullanarak, anlamlı bulduğu değerler doğrultusunda kendisini değiştirebildiği ve geliştirebildiğini unutmayınız.

Etkinlik

3 sandalye tekniğini kullanarak çocukluk döneminizde yaşadığınız sizde iz bırakan bir olay/ya da durumu düşününüz. Üçgen şeklinde sandalyeleri diziniz. Üçgenin başında oturan öğrenci olay hakkında görüşlerini açıklar. Sağdaki sandalyeye geçerek olayı karşı taraf için değerlendirir. Son olarak soldaki sandalyede objektif değerlendirme yapar.

1.3.2. Çocuğu Tanıma/Değerlendirmede Sürecin İçinde Olması Gereken Kişiler

- Öğretmen
- Çocuk Gelişimi Uzmanı
- Psikolojik Danışman ve Rehber
- Psikiyatrist
- Sosyal Hizmet Uzmanı
- Anne-Baba

Çocuğu tanımada ki başarıya bağlı olarak, öğretmen ve anne babanın süreci yönetmede yetersiz kaldığı durumlarda diğer uzman kişilerle işbirliği yapılmalıdır. Özellikle aile katılımı çalışmaları anne-babanın çocuğunu tanımak, aile-okul işbirliği çalışmaları ise eğitim sürecini değerlendirmek için önemli bir fırsattır.

Resim 1.5: Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde öğretmen

Çocukların yaşamını soru işaretleriyle karartmak yerine, yeni yaşantılara kapı aralayarak aydınlatınız.

1.3.3. Çocukların Tanınması Gereken Yönleri

- Fiziksel özellikleri ve biyolojik yapısı (Boy, kilo, özür-engel durumu, sağlık durumu, beden yapısı, geçirdiği hastalıklar)
- Sosyo-kültürel ve ekonomik durumu
- Ailesi, çevresi ve eğitim anlayışları, yaklaşımları, kimlik bilgileri
- Motor yetenekler
- Duygusal ve algısal ölçüler
- Zihinsel yetenekler
- Bilgi ve beceriler
- İlgi ve özel yetenekler
- Kişilik özellikleri
- Davranışsal özellikleri
- Bilgi, beceri, başarı ve uyumu ile ilgili bilgiler
- Duygusal durumu, alışkanlıkları, arkadaş ilişkileri
- Benlik algısı

1.3.4. Çocukları Tanıma İlkeleri

- Çocuğu tanıma tekniklerinden bilgi toplama yöntemleri, ölçülmesi istenilen niteliğe, bilgi toplamanın amacına, durum ve koşullara göre seçilmelidir.
- Çocuğu tanıma hizmetleri sürekli, farklı zaman ve mekânlarda tekrarlanmalıdır.
- Tanıma hizmetleri tüm çocukları kapsamalldır.
- Tanıma hizmetlerinin etkisi ve başarısı, farklı derecelerde de olsa çocuklarla ilişkili herkesin işbirliğini ve aktif rol almasını gerektirir.

- Çocukları tüm bireysel nitelikleriyle eksiksiz olarak tanımayı amaç edinmek, olanaksız ve gereksizdir.
- Çocuğu tanıma tekniklerinden elde edilen bilgileri bir arada yorumlamak ve kullanmak, en güçlü sayılan bir tek araçtan elde edilen bilgilerden çok daha değerlidir.
- Tekniklerin kullanılmasındaki amaç, çocuğu etiketlemek değil, ipucu elde etmektir.
- Elde edilen bilgilerin gizliliği önemlidir.
- Her yöntem bir diğerinden önemli ölçüde farklı olmasa da, farklı bilgilere ulaşmamızı sağlamaları açısından önemlidir.
- Tüm anlamlı olabilecek gözlemler, objektif bilgiler içermelidir.

Resim 1.6: Çocuklarda ilgi ve yetenekler

Etkinlik

“Değerlendirme, program ile iç içe olan bir etkinliktir. ” sözünden ne anladığınızı sınıfta tartışınız.

1.4. Çocukları Tanıma/Değerlendirmede Kullanılan Teknikler

Eğitimde temel amacımız bireye şekil vermek değil, düşüncelerini akıcı hale getirmeye çalışmak, özvarlığını korumasına rehberlik etmek ve pozitif geri bildirimlerle de çocuğun kendi öz benini sevmesini sağlamaktır. Fikirlerini ve yaratıcılıklarını sergilemek isteyen çocuklar, kendi yaşam biçimlerini oluşturarak ihtiyaçlarını karşılamayı, etkinliklerini arttırmayı, uyumlu olmayı ve başkalarıyla da iyi ilişkiler kurmayı tüm potansiyelini kullanarak öğreniyorlarsa enerjilerini doğru yönlendirilmiş demektir. Çocuğun davranışları iç ve dış dünyasından gelen etkilerin sonucudur.

Okul öncesi dönemde kullanılan çocukları tanıma teknikleri:

- Gözlem
- Görüşme
- Anket (Velilere)
- Sosyometrik teknikler
- İş örnekleri
- Rubrik

- Oyun
- Psikolojik testlerdir

Bu öğrenme faaliyetinde öğretmenin uygulayabileceği ve ayrı bir uzmanlık gerektirmeyen gözlem, iş örnekleri, rubrik ve oyun, drama konusunun detaylarını öğreneceksiniz.

1.4.1. Gözlem

Gözlem yapmak; çocukların davranışlarını anlamak, öğrenme süreci ve gelişimleri hakkında doğrudan bilgi edinmek için her çocuğun sınıf içinde ve sınıf dışında, eğitim faaliyetleri süresince ve serbest zamanlarda gözlemlenip kayıt tutma tekniğidir. Belirli bir çocuk ya da belirli bir grup içindeki çocukların, belirli davranışlarını gözlemek amacıyla yapılabilir.

Gözlem, tek tek ya da grup olarak bireyin içinde bulunduğu koşullarını ve etkilerini değiştirmeden, onun gözlenebilir tüm davranışları hakkında kolayca bilgi toplamaya fırsat veren bir tekniktir. Bu teknikle hem grubun genel gelişmesini hem de çocukların tek tek gelişmesini veya gelişimin değişen ya da aksayan yönlerini görebilecek son derece faydalı bilgiler elde edilebilir.

Gözlemcinin amacını, önceden belirlemesi, gözlemini sistemli ve planlı bir şekilde yapması gerekir. Sistemli/planlı gözlem, nelerin, niçin, ne zaman, kim tarafından ve nasıl gözleneceğinin önceden planlanarak yapılır.

Çocuklar kendilerini yetişkinler kadar rahat ifade edemediklerinden, davranışları hızlı değişim ve gelişim gösterdiğinden onları gözleme işi günlük aktiviteleri içerisinde, doğal ortamlarında, haberleri olmadan yapılmalıdır.

1.4.1.1. Okul Öncesi Dönemde Gözlemin Yararları

- Çocuğun gelişim alanlarına ait değişimlerini anlama olanağı sağlar.
- Kolay uygulanabilir ve ekonomik bir yöntemdir.
- Eğitim ortamı içinde her zaman yapılabilir.

Resim 1.7: Sınıf ortamında gözlem

Etkinlik

Okulunuzun varsa uygulama anaokuluna veya yakınınızdaki bir kuruma giderek belirli bir yaş grubu çocukların bir davranışını /becerisini (örneğin el yıkama) gözlemlemek üzere ikişerli gruplara ayrılıңыз. Gözlemleyeceğiniz davranışlara ilişkin (oyun oynarken, okuma-yazma –fen doğa etkinliği, sanat çalışmaları vb.) ve bu davranışların gösterilme düzeyini (yeterli/yetersiz gibi) içeren bir liste hazırlayınız. Gözlemlerinizin sonuçlarını arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.4.1.2. Gözlem Kaydetme Yöntemleri

Gözlem notlarının kaydedilmesi oldukça uzun zaman ve emek ister. Gözlem sonuçları her çocuk için hazırlanacak özel bir gözlem dosyasına kaydedilir. Gözlem kaydının başına gözlenen çocuğun adı- soyadı, gözlem tarihi ve ortamı, gözlenen davranış ya da gözlemin amacı ve gözlemcinin adı soyadı yazılmalıdır.

➤ Hatıra defteri yöntemi

Gözlenen çocuğun durumunun belirli bir süre içinde ayrıntılarıyla kaydedilmesidir. Çocuğun bu süre içindeki yüz ifadesi, ses tonu, söyledikleri, o anda yaptığı etkinlik, gösterdiği davranışları aynen kaydedilir. Kayıtlar şimdiki zamanda yazılır. Gözlem süresi 5 dakikalık dilimlere bölünür ve böyle kaydedilir.

➤ Anekdote (Kısa Hikâye)

Çocuğun davranışlarının, ne yaşandığını, ne zaman ve nerede yaşandığını objektif olarak anlatmaya, istenirse öğretmenin kendi yorum ve notlarını da kayıtların altına eklediği bir yöntemdir.

Anekdote kayıt formu

Çocuğun Adı-Soyadı:

Yaş :

Tarih:

Gözlenen Durum (Gelişim alanları):

Gözlenen Mekân ve Çocuk:

Yorumlar:

Kayıt Tutan Sınıf Öğretmeni:

Etkinlik

Bir okul öncesi eğitim kurumuna giderek seçtiğiniz çocuk/ya da çocukların davranışlarını anekdot yöntemiyle kaydediniz. Çalışmalarınızı sınıf ortamında paylaşınız.

➤ **Hazır gözlem listesi**

Bir çocuğun belirli bir konu ya da davranışla ilgili, çeşitli özellikleri hakkında sıralanmış açıklayıcı ifade/cümlelerin gözlemci tarafından işaretlenmesidir. Bu yöntem, hatıra defteri ve anekdotun aksine önceden hazırlanması gerekir.

Sayısal olan hazır gözlem listesinde, gözlenen davranışlar genellikle 1-5 arasında bir sayıyla derecelendirilir, en olumludan en olumsuzaya kadar olan ifadeleri içerir ve kayıt formunda sadece sayılar bulunur. Gözlemci bunların ne anlama geldiğini bilir. (Arkadaşlarıyla geçinme, davranışı için; 1- Hiç geçinemez. 2- Çok az geçinir. 3- Genellikle geçinir. 4- Sıklıkla geçinir 5- Her zaman geçinir gibi)

Betimsel listede ise derecelendirilecek özellik/ davranış için sayı yerine dengeli bir biçimde sıralanmış; yine 5'li ya da 3'lü betimleyici ifadeler yazılır. Sayısal ölçeğin yazılı şeklidir. İşaretleme listesinde ise derecelendirme yoktur, yalnızca gözlenen özelliğin olup olmadığı işaretlenir.

Hazır gözlem listelerini işaretleyerek yapılan değerlendirme daha az zaman alır; hem bireyin kendisi ile hem de grubun bütünüyle karşılaştırılmasına olanak sağlar. Hazır gözlem listelerinin hazırlanmasında, değerlendirilen gelişim alanları ile programda hedeflenen ve uygulamada gerçekleştirilen gelişim alanlarının uygun olmasına dikkat edilmelidir.

ÖĞRENCİ GÖZLEM FORMU

ÖĞRETMENİN ADI-SOYADI:

TARİH-SAAT:

ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI:

SANAT MERKEZİ	BLOK MERKEZİ	MÜZİK MERKEZİ	FEN MERKEZİ	KİTAP MERKEZİ	DRAMATİK ETKİNLİKLER MERKEZİ

Tablo 1.1.: Hazır gözlem formu

➤ **Olayın sayısını kaydetme**

Önceden seçilen bir davranışın, özel bir süre içinde ne kadar sıklıkla olduğunun gözlenmesidir. Bu yöntem, davranış değiştirme amacı güden durumlar için kullanışlı bir yöntemdir. Bu tür kayıt; çetele tutarak yapılabilir. Örneğin, bir çocuğun bir gündeki ağlamalarının sayısı, izin almadan yerinden kalkma sayısı gibi.

➤ **Olayın süresini kaydetme**

Bir olayın ya da davranışın ne kadar sürdüğünün önemli sayıldığı durumlarda kullanılan bir yöntemdir. Örneğin, hiperaktif bir çocuğun sandalyede kaç dakika oturduğunun gözlenmesi ve kaydedilmesi.

➤ **Olay-örneklem**

Bir davranışın nedenlerini ve sonuçlarını ortaya çıkarmak için kullanılır.

Çocuk Adı:

Yaşı:

Gün ve saat:

Gözlemi Yapan Kişi:

Gözlem Yapılan Gelişim Alanı:

Davranış Öncesi:

Davranış Anı:

Davranış Sonrası:

➤ **Zaman-örneklem**

Bir davranışın belirli bir zaman dilimi içerisindeki sıklığını gözlemlemek amacıyla kullanılır. Gözlemi yapacak olan kişi gözlemine başlamadan önce hangi davranışı hangi zaman diliminde ve nasıl gözlemleyeceğine karar vermelidir. Belirlenen zaman dilimi içerisinde gözlemi yapılacak davranış dışındaki davranışlar dikkate alınmaz.

Zaman örnekleme genelde okul ortamında uygun olmayan davranışlar gösteren çocukların davranışlarının nedenini anlamak amacıyla kullanılır. Zaman örneklemlerini aldıktan sonra öğretmen, çocukta istenmeyen davranışı değiştirmek adına yapabileceklerini planlar.

Çocuk Adı:

Yaşı:

Gün ve Saat:

Gözlemi Yapan Kişi:

Gözlemi Yapılan Davranış:

Olay Zamanı:

Notlar :

➤ **Olay kayıtları**

Kayıt tutmak, öğretmenlerin çocukların eylem ve davranışlarının kısa tanımlamalarını yazdıkları en yaygın, aynı zamanda en basit gözlem yöntemidir. Öğretmenin not aldığı anahtar sözcükleri, bir ya da birden çocuk hakkında bir olay ya da durumu, yer ve zamanı önceden belirlenmeye gerek duymadan not alır. Daha sonra ayrıntılı bir tanımlamasını yazar. Gözlemin yapılacağı önceden belirlenmiş bir zaman ya da yer yoktur.

➤ **Gelişimsel kontrol listeleri**

Kontrol listelerinde amaç çocuğun çeşitli gelişim alanlarında nasıl geliştiğini belirlemektir. Çocukların hangi alanlara/ kazanımlara yönelik desteklenmeleri gerektiğinin bilindikçe, öğretmenlere de günlük plan içerisindeki etkinlikleri düzenleme ve güçlendirme konusunda fikir verebilir. Kontrol listelerin hem bireysel gözlemlerde, hem de grup gözlemlerinde aynı anda kullanabilirler.

Kontrol listeleri gözlemlemek istenen gelişim alanına ait becerilerin (amaç ve kazanımların) mantıksal bir yolla listelenip, belirli zamanlarda yapılan gözlemlerle çeşitli formatlarda doldurulması şeklinde kullanılabilirler. ‘Evet/ hayır, “yapabiliyor/ yapamıyor”, “az/ çok” gibi. Kullanım açısından kolaydır. Öğretmenler istedikleri zaman kontrol listesi hazırlayabilir ve kullanabilirler. Esnek bir yapısı olması, çeşitli ölçme araçlarıyla birlikte de kullanılabilmesini sağlar. Öğretmenler, yeni bilgiler edindikçe kayıtlarını güncelleyebilirler.

➤ **Gelişimsel derecelendirme ölçekleri**

Gelişimsel derecelendirme ölçekleri de kontrol listeleri gibi, çocukların belirli gelişim alanlarından nasıl geçtiklerini, neleri yapabildiklerini/ yapamadıklarını görebilmeyi sağlayan araçlardır. Derecelendirme ölçeklerini, kontrol listelerinden ayıran en önemli özellik; çocuğun davranışlarını sadece kontrol etmek amacıyla yapıp yapamadığına bakmak değil, davranışın derecesini, sıklığını, özellikle hangi zamanlarda yapıldığını görebilmek için kullanılmasıdır. Sayısal derecelendirme ölçeklerde, belirlediğimiz derecelendirmelerin her birine bir numara verilir ve değerlendirilir. Öğrenilmesi, anlaşılması ve geliştirilmesi kolaydır.

Etkinlik

Gelişim alanı dersinde işlediğiniz bir gelişim alanına ait özellikleri arkadaşlarınızla tartışınız. Tartışma sonucunda elde ettiğiniz bilgileri beyin fırtınası tekniğini kullanarak arkadaşlarınızla birlikte bir gelişim kontrol listesi hazırlayınız.

1.4.2. İş Örnekleri

Çocuğun çeşitli alanlarda sınıf içi etkinliklerinde yaptığı örnekleri içerir. Öğretmen, eğitim yılı başında, değerlendirme amaçlı ne tür örneklerin toplanacağı konusunda hedef belirler. İş örneklerinden saklanamayacak, korunamayacak formatta olanlarının, fotoğrafı çekilir. Çocuğun yaratıcı çalışmalarından örnekler, resimleri her çocuğun kişisel özelliklerinin farkına varılması açısından önemlidir. Video kayıtları, büyük kas gelişimi alanındaki koordinasyon ilerlemesini ya da aynı şekilde ses kasetleri de, dil gelişimi alanındaki becerileri belgelemek amacıyla kullanılabilir.

Resim 1.8: Okul öncesi çocuklarının yaptığı bir iş örneği

1.4.3. Gelişimsel Derecelendirme Ölçekleri (Rubrikler)

Bireysel ve grup projeleri, sergiler, sanatsal ürünler ve sunum performansları gibi çocuğun belirli bir alanda, bir seviyedeki performansı diğer seviyelerden ayırabilmek için yönergelerden seçimler yapılarak değerlendirme yapılan ölçeklerdir.

Bazı gelişim alanlarını incelerken, kontrol listelerini kullanmak yerine, derecelendirme ifadelerini kullanmak öğretmenler açısından daha işlevsel olabilir. Çünkü kontrol listesinde bir davranışın sadece görüldüğü ya da görülmediği bilgisi verilirken; derecelendirme ölçeğinde o davranışın ne sıklıkla görüldüğü hakkında bilgi sahibi olabiliriz. Ya da gözlem raporu gibi açık uçlu bir araç kullanmaktansa, çocuğun davranışları hakkında öğretmene ipucu verebilecek ifadelerden oluşturulmuş bir ölçek kullanmak daha hızlı ve kolay olacaktır. Yine de öğretmenin yaptığı detaylı bir gözlem varsa, daha sonra herhangi bir zamanda, bu gözlemdaki bilgiler bir değerlendirme ölçeğine kolaylıkla dökülebilir.

Öğrenilmesi, anlaşılması ve geliştirilmesi kolay olan değerlendirme araçlarından birisidir. Yani öğretmenin özel olarak bir eğitim alması ya da bilgilenmesi gerekmemektedir.

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Tarih:

	<i>Çoğunlukla</i>	<i>Bazen</i>	<i>Nadiren</i>
<i>Dinleyicilerle göz teması kurdum.</i>	[]	[]	[]
<i>Dinleyicilere düşündürücü ve yönlendirici sorular sordum.</i>	[]	[]	[]
<i>Ses tonumu etkili kullandım.</i>	[]	[]	[]
<i>Dinleyicileri soru sormaları için cesaretlendirdim.</i>	[]	[]	[]

Tablo 1.2.: Rubrik örneği

1.4.4. Oyun

Çocuğun gelişim ve eğitiminde oyun her şeydir. Çocuklar, oyunlarında, kendisini ifade eder, deneyim geliştirir, doğal davranır, iş üretir, hayal ve duygu dünyasını açığa vurur, ahlaki değerleri öğrenir, sosyal uyum gösterir, kişiliğini biçimlendirir, yetişkin rollerini öğrenir. Oyun evrenseldir. Öğretmenle çocuğun iletişimini kolaylaştırır. Çocuğun kendisini tanımasına fırsat verir. Çocuğun tüm gelişim alanları, eğitim ve öğretim sürecinde temel öğrenme aracı olan oyun yoluyla gelişir.

Öğretmen çocuk ailesi ve çevresi ile ilgili her türlü bilgiyi ve duyguyu, çocuğun oyunlarında bulabilir.

1.4.5. Drama

Kişiler arasındaki doğrudan iletişimi sağlayan, kendini ve karşısındakini tanıma, birbirini anlama, doğaçlama ve yaratma gibi etkinlikleri içeren bir yöntemdir.

1.4.5.1. Dramanın Çocukları Tanıma ve Değerlendirmedeki Önemi

- İşbirliği yapabilme özelliğini geliştirir.
- Sosyal ve psikolojik duyarlılık yaratır.
- Dört temel dil becerisini (konuşma, dinleme, okuma, yazma) geliştirir.
- Sözel olmayan iletişimin öğrenilmesini sağlar.

- Kendine güven duyma, karar verme becerilerinin gelişmesini sağlar.
- Hata yapma korkusu olmaksızın yeni davranışlar geliştirmeyi sağlar.
- Duygunun sağlıklı ve kontrollü boşalmasına olanak verir.
- Kendini tanımayı sağlar.
- Kendini ifade etmede güven kazandırır.

1.4.5.2.Drama İle Oyun Arasındaki Farklar

- Drama da lider eğitsel, sanatsal amaçlar belirler. Oyunda çoğunlukla belli bir amaç olmayabilir.
- Drama bir grup yaşantısıdır. Oyun tek başına da oynanabilir.
- Drama da kurallar esnekler. Katılımcıdır. Ödül ya da yanlış yapma yoktur.
- Oyunda ise kurala uymayan oyun dışı bırakılır.
- Drama o anda yaratılır, ortaya çıkan ürün ilk kez oluşur. Oyunda bir başlangıç ve sonuç vardır ve başarıya duygusu yaşanır.
- Drama da süreç önemlidir. Eleştiri yoktur. Oyunda sonuç önemlidir.
- Drama da bir lider (öğretmen) vardır, rehberlik eder. Oyunda yönlendirici yoktur, oyuncularından biri rehberdir
- Eğitici drama da, hiçbir zaman, bir şeyi olduğu gibi kabul etme, öykünme söz konusu değildir. Çocuk oyunlarında öykünme vardır.
- Drama da tekrar vardır. Ancak yapısal anlamda farklılaşma yoktur.
- Drama da sürecin içinde ve sonunda estetik biçimlere ulaşılabilir. Oyunda estetik kaygıdan çok, rahatlama, enerji boşalımı yaşanır.
- Drama sürecinde gözden geçirme ve tartışma yer alır. Oyunda ise bu öğeler yer almaz.

Drama ve oyunun ortak özelliği ise belli kurallar içinde sonsuz özgürlükler içermeleridir.

UYGULAMA FAALİYETİ

- ✓ Kendinizi bir anaokulunun sahibi veya sorumlu müdürü olarak hayal ediniz. Velilerinize, okulunuzda çocukları tanıma ve değerlendirme konusunda yaptığınız diğer kurumlara göre fark yaratan çalışmalarını anlatan bir broşür hazırlayarak farkındalık yaratmak istiyorsunuz.
- ✓ İşlem basamaklarını takip ederek bir broşür hazırlayınız. Broşürünüzü sınıftaki diğer arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ✓ Sınıftaki diğer arkadaşlarınızın, velilerinizin olduğunu düşünerek görüşlerini, önerilerini paylaşınız.

İşlem basamaklarını takip ederek uygulama faaliyetini gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çocukları tanıma/değerlendirmenin önemini araştırınız.	➤ Araştırmanızı modül sonunda yer alan kaynakçada yer alan kaynaklardan, alana ait kitaplardan, internetten özenle araştırınız.
➤ Çocukları tanıma sürecinde dikkat edilmesi gereken noktaları araştırınız.	➤ Kütüphaneye giderek kaynak kitap incelemesi yapınız. MEB güncellenmiş okul öncesi eğitim programını inceleyiniz.
➤ Çocukları tanıma ve değerlendirmede kullanılan teknikleri araştırınız.	➤ Gazete ve dergilerden süreli yayınlardan konuyu araştırınız. ➤ Okul öncesi eğitim kurumlarını ziyaret ederek bilgi almaya çalışınız.
➤ Edindiğiniz bilgileri öğrenci velilerine aktaracak şekilde kısa ve anlamlı cümleler şeklinde listeleyiniz.	➤ Türkçeyi akıcı ve anlamlı şekilde kullanarak dilbilgisi kurallarına uyunuz.
➤ Listenizde yer alan cümleleri anlatan resimler, karikatürler bulunuz/çiziniz.	➤ Görsel materyallerin açık anlaşılır ve dikkat çekici olmasına özen gösteriniz..
➤ Bulduğunuz görsel materyallerle, kendi oluşturduğunuz cümleleri birleştirerek çocukları tanıma/değerlendirmenin önemini ve dikkat edilecek hususları vurgulayan bir broşür hazırlayınız.	➤ Broşür hazırlamadan önce nasıl hazırlanması gerektiği ile ilgili incelikleri araştırınız.
➤ Hazırladığınız broşürü sınıftaki arkadaşlarınıza dağıttınız. Kendilerini öğrenci velisi gibi hissetmelerini isteyiniz.	➤ Arkadaşlarınıza sunumunuzdan önce hazırlık yapmalarını istediğiniz konuda bilgi veriniz.
➤ Sınıf arkadaşlarınızın veli rolüne büründükleri anda broşürde yer alan bilgilerle ilgili görüş ve önerilerini dinleyiniz.	➤ Edindiğiniz yeni bilgi ve deneyimleri not alınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet, kazanamadığınız becerileri Hayır kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Çocukları tanıma/değerlendirmenin önemini araştırdınız mı?		
2	Çocukları tanıma sürecinde dikkat edilmesi gereken noktaları araştırdınız mı?		
3	Çocukları tanıma ve değerlendirmede kullanılan teknikleri araştırdınız mı?		
4	Edindiğiniz bilgileri öğrenci velilerine aktaracak şekilde kısa ve anlamlı cümleler şeklinde listelediniz mi?		
5	Listenizde yer alan cümleleri anlatan resimler, karikatürler buldunuz yada çizdiniz mi?		
6	Bulduğunuz görsel materyallerle, kendi oluşturduğunuz cümleleri birleştirerek çocukları tanıma/değerlendirmenin önemini ve dikkat edilecek hususları vurgulayan bir broşür hazırladınız mı?		
7	Hazırladığınız broşürü sınıftaki arkadaşlarınıza dağıttınız mı?		
8	Kendilerini öğrenci velisi gibi hissetmelerini istediniz mi?		
9	Sınıf arkadaşlarınızın veli rolüne büründükleri anda broşürde yer alan bilgilerle ilgili görüş ve önerilerini dinlediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazanımlarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi gözlemin yararlarından biri **değildir**?
A) Çocuğun gelişim alanlarına ait değişimlerini anlama olanağı sağlar.
B) Okul öncesi dönemdeki her çocuğa uygulanabilir.
C) Eğitim ortamından uzakta gerçekleşmesi, değerlendirme de kolaylık sağlar.
D) Öğretmen için ayrı bir zaman gerektirmeden yapılabilir.
E) Ayrıntılı olarak çocuğu tanımayı sağlar.
2. Aşağıdakilerden hangisi, gözlem kayıt yöntemlerinden hatıra defteri yöntemi ile ilgilidir?
A) İstenirse öğretmenin kendi yorum ve notlarını da kayıtların altına eklediği bir yöntemdir.
B) Gözlem süresi 5 dakikalık dilimlere bölünür ve böyle kaydedilir.
C) Bir çocuğun belirli bir konu ya da davranışla ilgili, çeşitli özellikleri hakkında sıralanmış açıklayıcı ifade ya da cümlelerin gözlemci tarafından işaretlenmesidir.
D) Önceden seçilen bir davranışın özel bir süre içinde ne kadar sıklıkla olduğunun gözlenmesidir.
E) Bir olayın ya da davranışın ne kadar sürdüğünün önemli sayıldığı durumlarda kullanılan bir yöntemdir.
3. Aşağıdakilerden hangisi, gözlem kayıt yöntemlerinden, bir davranışın nedenlerini ve sonuçlarını ortaya çıkarmak için kullanılır?
A) Olay Kayıtları
B) Gelişimsel Derecelendirme Ölçekleri
C) Hatıra defteri yöntemi
D) Olay-Örnekleme
E) Zaman-Örnekleme
4. Aşağıdakilerden hangisi, öğretmenin not aldığı anahtar sözcükleri, bir ya da birden daha fazla çocuk hakkında bir olay/ durumu, yer ve zamanı önceden belirlenmeye gerek duymadan not alıp, daha sonra ayrıntılı bir tanımlamasını yazılarak yapılan gözlem yöntemidir?
A) Olay Kayıtları
B) Gelişimsel Derecelendirme Ölçekleri
C) Zaman-Örnekleme
D) Olay-Örnekleme
E) Hatıra defteri yöntemi

5. Aşağıdakilerden hangisi, çocuğun çeşitli gelişim alanlarında nasıl geliştiğini belirleyen, günlük plan içerisindeki etkinlikleri düzenleme konusunda da fikir veren, hem bireysel gözlemlerde, hem de grup gözlemlerinde aynı anda kullanabilen yöntemdir?
A) Olay Kayıtları
B) Gelişimsel Derecelendirme Ölçekleri
C) Gelişimsel Kontrol Listeleri
D) Olay-Örnekleme
E) Hatıra defteri yöntemi
6. Aşağıdakilerden hangisi, bireysel ve grup projeleri, sergiler, sanatsal ürünler ve sunum performansları gibi çocuğun belirli bir alanda, bir seviyedeki performansı diğer seviyelerden ayırmak için yönergelerden seçimler yapılarak değerlendirme yapılan ölçeklerdir?
A) Gözlem
B) Anektot
C) Rubrik
D) İş örnekleri
E) Oyun
7. Aşağıdakilerden hangisi oyunun özellikleri açısından **yanlış bir ifadedir?**
A) Özgün, üretken ve yaratıcıdır.
B) İletişimi güçleştirir.
C) Çocuğun kendisini tanımasına fırsat verir.
D) Temel öğrenme aracıdır.
E) Evrenseldir.
8. Aşağıdakilerden hangisi bir eğitim etkinliğinde hedeflere ne kadar yaklaşıldığını belirlemek için kullanılır?
A) Veli
B) Program
C) Öğrenci
D) Öğretmen
E) Değerlendirme
9. Aşağıdakilerden hangisi önceden hazırlık gerektiren gözlem kaydetme yöntemidir?
A) Gelişimsel Derecelendirme Ölçekleri
B) Rubrik
C) Olay-Örnekleme
D) Hatıra defteri yöntemi
E) Olay Kayıtları

10. Bireysel ve grup projeleri, sergiler, sanatsal ürünler ve sunum performansları gibi çocuğun belirli bir alanda, bir seviyedeki performansı diğer seviyelerden ayırabilmek için yönergelerden seçimler yapılarak değerlendirme yapılan ölçek türü aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Olay Kayıtları
B) Gelişimsel Derecelendirme Ölçekleri
C) Gelişimsel Kontrol Listeleri
D) Rubrik
E) Hatıra defteri yöntemi
11. Aşağıdakilerden hangisi çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinin tanımında yer alan doğru sözcüklerdir?
- A) Tarafsız-Bütüncül-Esnek-Sistemli-Anlamlı –Güvenilir-Süreç-Bilimsel
B) Tarafsız-Bütüncül-Tutarsız-Esnek-Sistemli-Anlamlı –Güvenilir-Sonuç-Bilimsel
C) Bütüncül-Tutarlı- -Esnek-Sistemli-Anlamsız –Güvenilir-Süreç-Bilimsel-Karar
D) Tarafsız-Tutarlı-Esnek-Sistemli-Anlamlı –Güvenilir-Süreç-Bilimsel-Karar
E) Tarafsız-Bütüncül-Tutarsız-Esnek-Sistemli-Süreç-Geleneksel-Bilimsel-Karar
12. Aşağıdakilerden hangisi okul öncesi çocuğunu değerlendirmenin güçlüklerinden biri **değildir**?
- A) Çocuğun yaşının küçük olması
B) Çocuğun kendini ifade etmede güçlükleri
C) Çocuğun duygu dengesinin kolay bozulması
D) Çocuğun yetişkinler gibi düşünmesi
E) Çocuğun dikkatinin çabuk dağılması
13. Aşağıdakilerden hangisi, çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde, çocuklarda çözülmesi güç problemler olduğunda yapılması gereken en doğru davranıştır?
- A) Daha farklı ve uzmanlık gerektiren teknikleri bulup uygulamak
B) Çocuğun ailesini tanımaya çalışacak yeni teknikler geliştirmek
C) Çocuğu kendi haline bırakmak
D) Çocuğu hastane, danışmanlık merkezi vb yerlerde uzmanlara yönlendirmek
E) Diğer öğretmenlerin sınıfına göndermek
14. Aşağıdakilerden hangisi, çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde yer alması gereken kişilerdir?
- A) Öğretmen-Çocuk gelişimi uzmanı-psikolojik danışman ve rehber-psikiyatrist-sosyal hizmet uzmanı-anne-baba
B) Çocuk gelişimi uzmanı-psikolojik danışman ve rehber-psikiyatrist-sosyal hizmet uzmanı-anne-baba
C) Öğretmen-Çocuk gelişimi uzmanı-psikolojik-sosyal hizmet uzmanı-anne-baba
D) Öğretmen-İlkyardım -psikolojik danışman ve rehber-psikiyatrist-sosyal hizmet uzmanı-anne-baba
E) Öğretmen-Çocuk gelişimi uzmanı-psikolojik danışman ve rehber-psikiyatrist-eğitim danışmanı –kardeşler

15. Aşağıdakilerden hangisi hazır gözlem listelerinin hazırlanmasında en çok dikkat edilmesi gereken noktalardan biri **değildir?**
- A) Gözlem listesindeki gelişim alanları ile programda hedeflenen ve uygulanan gelişim alanlarının uygun olması
B) Gözlem listesindeki gelişim alanları ile uygulamada gerçekleştirilen gelişim alanlarının uygun olması
C) Öğretmenlerin hazır gözlem listesi kullanmaması
D) Öğretmenlerin kendi program hedeflerine en uygun kriterler seçmeleri
E) Çocuğun sadece dil gelişimine uygun olması
16. Aşağıdakilerden hangisi, çocuğun değerlendirilebileceği, okul öncesi eğitim programında bilgi toplama ve derleme açısından en elverişli ortamları yaratan etkinliklerden biridir?
- A) Türkçe, sanat
B) Drama, müzik, hareket, oyun
C) Fen, matematik, okuma yazmaya hazırlık
D) Alan gezileri
E) Hepsi
17. Aşağıdakilerden hangisi, MEB güncellenmiş okul öncesi eğitim programına göre değerlendirme ile ilgili olarak doğru bir ifade **değildir ?**
- A) Okul öncesi eğitiminde sonuç değil, süreç önemlidir.
B) Programda sürecin çok yönlü olarak değerlendirilmesi esastır.
C) Değerlendirmede çocuk, programın ve öğretmenin kendini değerlendirme süreci ile ilgili elde edilen bulgular birbirinden bağımsız yorumlanır.
D) Değerlendirmeler bir sonraki çalışmalara yansıtılır.
E) Eğitim süreci boyunca, gerek duyulduka çocukların gözlem bilgileri “Gelişim Gözlem Formu”na kaydedilir
18. Aşağıdakilerden hangisi, MEB güncellenmiş okul öncesi eğitim programına göre değerlendirme ile ilgili olarak velilerin doldurması gereken formlardan biri **değildir?**
- A) Gözlem formu
B) Aile Eğitimi İhtiyaç Belirleme Formu
C) Aile Katılımı Tercih Formu
D) Okul Tanıtım ve Aile Tanıma Dosyasında Bulunan Formlar
E) Hiçbiri
19. Aşağıdakilerden hangisi, MEB güncellenmiş okul öncesi eğitim programına göre gelişim formlarının yılda kaç kez doldurulacağı konusunda doğrudur?
- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
E) 5

20. Aşağıdakilerden hangisi, gelişim gözlem formu ile kayıt altına alınır?
A) Günün ve etkinliklerin Değerlendirmesi
B) Çocukların değerlendirilmesi
C) Programın değerlendirilmesi
D) Öğretmenin Kendini Değerlendirmesi
E) Hiçbiri

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

21. () Bireyi tüm yönleriyle eksiksiz tanımak gözlemlerle mümkündür.
22. () Çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinde, elde edilen bilgiler herkesle paylaşılmalıdır.
23. () Çocuğu tanımak için tek bir ölçme aracı yeterli değildir.
24. () Gözlemin amacı önceden belirlenmeli, sistemli ve planlı olmalıdır.
25. () Dramada amaç lider tarafından belirlenir ve bir grup yaşantısıdır.
26. () Çocuğun hayatında oyun, rahatlama ve enerji boşalımı sağlar ve estetik kaygı taşımaz.
27. () Kontrol listelerinde amaç çocuğun çeşitli gelişim alanlarında niçin gelişmediğini belirlemektir.
28. () Çocukları tanıma teknikleri içinde, okul öncesi çocukları için en kullanışlı olanı rubriklerdir.
29. () Zaman örnekleme genelde okul ortamında uygun olmayan davranışlar gösteren çocukların davranışlarının nedenini anlamak amacıyla kullanılır.
30. () Derecelendirme ölçekleri, davranışın derecesini, sıklığını, özellikle hangi zamanlarda yapıldığını görebilmek için kullanılmasıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

ÖĞRENME KAZANIMI

Bu öğrenme faaliyetinde bilgi ve becerileri kazandıktan sonra çocukları izleme ve değerlendirme tekniklerini kullanarak uygun ortam sağlandığında portfolyo(toplu dosya) oluşturabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Toplumumuzda gebelikle ilgili yanlış bilinen konuları araştırınız.
- Gebelik belirtileri ile ilgili afiş hazırlayıp sınıf panosuna asınız.
- Okul öncesi kurumlarda portfolyonun önemini, amacını, ilkelerini ve yararlarını araştırınız.
- Okul öncesi kurumlarda portfolyo çeşitleri ve özellikleri hakkında çeşitli kaynaklardan bilgi toplayınız.
- İki farklı okul öncesi eğitim kurumuna giderek portfolyo dosyası oluşturma ile ilgili çalışmalar hakkında bilgi ve doküman alınız.
- Yakın çevrenizde bir çocuğu tanımaya çalışarak örnek bir portfolyo dosyası inceleyiniz.

2. PORTFOLYO (TOPLU DOSYA) OLUŞTURMA

Gelişen ve değişen dünya düzeninde yenilenen, bilgiyi kullanabilen, yorum yapabilen, farklı bakış açıları geliştirebilen ve bilinçli bireylere ihtiyaç vardır. Okul öncesi eğitim kurumlarında portfolyo, çocukların yıl boyunca, öğrendiklerine paralel gelişimlerini, bütün olarak anlamak amacıyla kullanılır.

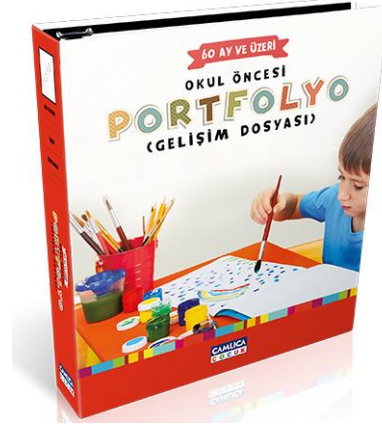
Sık ve çok gülmek; zeki insanların saygısını ve çocukların sevgisini, şefkatini kazanmak; dürüst eleştirilerin takdirine layık olmak ve yanlış arkadaşların ihanetlerine katlanabilmek; güzelliği takdir edebilmek, başkalarındaki "en iyiyi bulabilmek"; sağlıklı bir çocuk, bahçelik bir arazi ya da daha iyi duruma getirilmiş bir sosyal durum yoluyla bu dünyayı olduğundan biraz daha iyi bırakarak terk etmek; bir tek yaşamın bile sırf siz yaşadınız diye daha rahat soluk almış olduğunu bilmek... İşte "başarmış olmak" budur.

Ralph Waldo Emerson

2.1. Portfolyo (Toplu Dosya)

Portfolyo, zamanı ve amacı saptanmış biçimde, çocukların becerilerini, yeteneklerini, zayıf ve güçlü yönlerini öğrenme alanları ile ilişkili olarak gösterdikleri, emeklerini, gelişim ve başarı düzeylerini yansıtan ürünlerden oluşan; sistemli ve dinamik gelişim dosyalarıdır.

Portfolyo, öğrencinin yaşadığı sistem içinde öğrendiklerinden, ilgi ve becerilerinden, yaptığı etkinliklerden seçip, anne-babasına, kendi bilgisi, düşüncesi, duygusuyla sunduğu, çabalarını anlatan, çocuk merkezli bir değerlendirme yöntemidir. Bu değerlendirme, öğrenme-öğretmen-değerlendirme programlarının da yenilenmesine fırsat verir.

Resim 2.1: Portfolyo dosyası

Okul öncesi çocuklarının portfolyosunun en önemli parçaları kontrol listeleri ve çalışma örnekleridir. Öğretmenin hazırladığı gözlem kayıtları, fotoğraflar ve diğer dökümanlar çocuğun gelişimini yansıtan ve portfolyoda bulunan önemli delillerdendir.

Teknoloji alanındaki gelişmeler ve internet, ölçme-değerlendirme konusunda, ürün dosyalarının elektronik ortamlarda oluşturulmasına ve sunulmasına da olanak sağlamıştır. Bu değerlendirme şekline de elektronik portfolyo (e-portfolyo) denmektedir.

2.2. Portfolyo Çeşitleri

Okul öncesi eğitimde yaygın olarak kullanılmaları önerilenler belge, alternatif öğretmen, süreç ve etkinlik portfolyolarıdır.

2.2.1. Belge Portfolyoları

Belirli bir zaman içerisinde öğrencinin gelişimini ve ilerlemesini gösteren tüm çalışmaları içerir.

2.2.2. Süreç Portfolyoları

Çocukların, öğrenme sürecine ilişkin tüm kanıt ve belgeleri toplanır. Bilgi veya becerilerini belli bir amaç doğrultusunda nasıl birleştirdiklerini, belli bir alan ya da durumda nasıl ilerleme kaydettiklerini görmeyi amaçlar.

2.2.3. Etkinlik portfolyoları

Öğretim süreci sonuna ilişkin çıktılar içerir. Daha çok öğretim programında yer alan hedef ve davranışların birçoğunun kazanıldığını gösteren örnek ve en iyi çalışmaları içerir. Çocuklar, kendilerini, yeteneklerini, bilgilerini en iyi ifade ettiklerini düşündükleri çalışmalarını seçerler. Bilim şenlikleri ve yılsonu sergileri gibi.

2.2.4. Öğretmen-öğrenci portfolyoları

Öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişimin gelişmesine yardımcı olan interaktif bir portfolyo tipidir. Yapılandırılırken öğrenci ve öğretmen portfolyonun kapsamının neler olacağına, nelerin çıkarılıp, nelerin konacağına birlikte görüşerek karar verirler.

2.2.5. Alternatif öğretmen değerlendirme portfolyosu

Bu tip bir portfolyonun tüm bileşenleri puanlanır, sıralanır veya değerlendirilir. Öğretmen sadece kendi kullanımı ve değerlendirme aracı olarak, öğrencilerin bireysel portfolyolarını tutar.

PORTFOLYO TÜRLERİ

Resim2.2.: Portfolyo türleri

2.3. Portfolyonun Amacı

Portfolyo oluşturmak, çocuğun, gelişimini izleyebilmek, kendi gelişimini izlemesine fırsat vermek, zaman içerisindeki öğrenimlerini belgelemek, gerçekte ne öğrendiğini ortaya koymak, öz değerlendirme yapabilmesine fırsat vermek amacıyla hazırlanır.

Ayrıca, velilerle iletişimi, onlardan “katılım sağlamak ve geri bildirim almak yoluyla, kolaylaştırmak, bir sonraki yıllara öğrenci ile ilgili bilginin aktarılmasını sağlamak amacıyla hazırlanmaktadır.

Portfolyonun çocuk açısından önemi, çocuğun çalışmalarını kendisinin seçmesi, yaptığı işlerle onur duymasını, başarısını sunmasını, bireysel performansını görmesini, sorumluluk almasını ve düşünmesini sağlayarak etkin çalışmalar yapma isteği duymasını, katılımcı, girişken olmasını sağlaması, özgüven, özsaygı kazanmasını, iletişim kurma, yorum yapma ve kendini ifade becerisinin gelişmesini sağlamak olarak sayılabilir.

Okul öncesi dönemde portfolyo gelişmeyi ve büyümeyi değerlendirme amacı taşır. Portfolyolarda, okul öncesi dönemde çocuğun oluşturduğu bir çok ürünün etkili bir değerlendirmesi olmalı, bu değerlendirmeler farklı gelişim alanlarını da kapsamalıdır.

2.4. Etkili Bir Portfolyonun Kapsamı

Okul öncesi portfolyosu kapsamında, çocuğu ve eğitim programında yer alan amaçlara ulaşma durumunu değerlendirmek için; ilgi envanteri, gelişim alanlarına yönelik kontrol listeleri (checklist), kontrol listelerini destekleyen çalışma örnekleri, gözlem kayıtları, dereceli ölçek, test verileri, görüşme notları, aileye ait bilgi formları, aile raporları, öğretmen görüşleri ve yorumları, ve çocuk için programda kısa ve uzun erimli amaçlar yer almalıdır (Gibson, 1994; Mills, 1994; Tuğrul, 2003; Wortham ve Ark,1998).

Çalışma örnekleri, öğretmen tarafından, çocuğun performansı ve okul yılı boyunca gösterdiği ilerlemenin ürünleri olarak toplanır ve organize edilir. Gerçek öğrenci çalışmaları, sanat projeleri, ince motor aktivite örnekleri, teyp kaydı yapılmış dil örnekleri, resim ve karalamalar, çocuğun aktivite ve sosyal etkileşimini yansıtan fotoğraflar video ve teyp kayıtları çalışma örnekleri olarak belirtilen dökümanlardır (gibson, 1994; lankes, 1995; morrison, 1999). Çalışma örneklerinin, portfolyoda yer almasının anlamlı olabilmesi için toplama ve organize edilmelerinde bazı noktalara dikkat edilmesi gerekmektedir. çalışma örneklerine mutlaka tarih atılmalıdır. Toplanan çalışma örnekleri, kontrol listelerini destekleyecek şekilde gelişimsel alanlara uygun olarak ayrı bölümler halinde ve kronolojik sıra ile portfolyoda yer almalıdır. bu ürünlerin uygun şekilde portfolyoya yerleştirilmesi çocuğun sıralı gelişim başarısının gösterilmesi açısından önemlidir (Gibson, 1994; Morrison, 1999).

Resim 2.3: Ürün dosyası

2.5. Portfolyonun Özellikleri

- Gelişimcidir. Portfolyo belirli bir zaman sürecinde öğrencinin gelişimini ve öğrenme sonuçlarını uzun sürede değerlendirme olanağı verir.
- Portfolyo, öğrenciye öğrenme sürecinin kayıtlarını yansıtırken, öğretmene öğrencinin gelişimini ve başarısını değerlendirme şansı verir. Çift değerlidir.
- Seçicidir. Portfolyo, öğrenci, nasıl bir içerik ve nasıl bir yapılandırma ile portfolyo sunacağına kendisi karar verebilir.
- Özgündür. Portfolyo, öğrencinin somut çalışmalarında performansını belgeler ve süreç değerlendirmesi ile kendi gelişimini sergilemesini sağlar.
- Yansıtıcıdır. Portfolyo öğrencinin kendi öğrenmelerine ilişkin öz değerlendirme yapmasını sağlayarak gelecek öğrenmelerinde hedef oluşturmaya yardım eder.
- Bireyseldir. Portfolyo, bireysel temelli olup bireysel tarzı yansıtır.

ÖĞRENCİ ÜRÜN DOSYASI DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin adı ve soyadı: _____ Sınıfı: _____

ÖLÇÜTLER	1	2	3	4	5
1. Çalışmaların tam olması					
2. Çalışmalardaki çeşitlilik					
3. Yeterli miktarda çalışmayı içermesi					
4. Çalışmaların amaçları karşılaması					
5. Çalışmaların amaca uygunluğu					
6. Çalışmaların doğruluğu					
7. Dosyanın düzenliliği					
8. Harcanan çabaları gösterme					
9. Kaliteliği gösterme					
10. Yaratıcılığı gösterme					
11. Çalışmaların seçiminde risk alma					
Öğrencinin gelişimini gösterme					
Kendini değerlendirme					

YORUMLAR VE ÖNERİLER:.....

hurseyitozturk@hotmail.com

Resim 2.4. : Portfolyo değerlendirme formu

2.6. Portfolyonun Yararları

- Çocukların yeteneklerini sergilemelerine, ilgi alanları gelişmesine fırsat verir.
- Arkadaş dayanışması ve ekip çalışmasını öğrenir
- Gelişimleri belgeli şekilde daha sağlıklı izlenir.
- Öğrendiklerini anne-babalarına somut olarak aktarırlar.
- Tüm gelişim alanlarında gelişimin gözlenmesine olanak sağlar.
- Yaptığı her türlü etkinliğe ait kanıtları kontrol ederek öz denetim ve sorumluluk ve öz değerlendirme bilincini geliştirir.
- Kendi gelişimini sağlamaya yönelik sorumluluk almaya cesaretlendirir ve teşvik eder.

- Öğrenme sürecinde pozitif etkilidir.
- Öğrenme ortamında gerçekleştirilen aktivitelere katılma istekliliği belirlenir.
- Çok yönlü düşünmeyi, yaratıcılığını geliştirmeyi ve kendine güvenmeyi öğrenir.
- Okulda yaptığı etkinlikleri, dikkatli bir şekilde kontrol etmek çocuğa, bireysel bakış açısı sağladığı gibi, öğrenen çevre sağlamada da etkilidir.
- Anlamlı ve amaçlı çalışmalar, süreklilik kazanır. Esnektir.
- Dosya oluşturma grubun uyumunu ve birbirlerini değerlendirmelerini sağlar. İşbirliği çalışmaları etkileşimi artırır.
- İlerleme ve gelişmenin hızı ve ölçüsü takip edilir.
- Çocuk merkezlidir. Öğrenme sürecini kolay ve doğru değerlendirir. Çalışmalar sayısal verilerle değil çeşitli yollardan, hem süreç hem de ürün açısından değerlendirilmiş olur.
- Çocukların, öğrenme sonuçlarının, gerçekçi biçimde farkına varmasını sağlar.
- Çocuklar, kendi kişisel görüşlerini, değerlerini, inançlarını, anlayışlarını, beceri ve yeteneklerini, kendi amaç ve sezgileri hakkındaki ifadelerini yansıtmasını sağlar.
- Öğrenme ve değerlendirme sürecinde çocuklar daha çok rol alırlar. Yaşam boyu öğrenmenin temeli de atılmış olur.
- Sürecin içinde yer alan herkesin öğretim döneminin sonunda ne yapabilmeleri gerektiği konusunda genel ve ortak bir vizyon oluşturmalarını sağlar. Öğrenme sürecini etkileyen olumlu veya olumsuz çevresel faktörler tespit edilir.
- Çocuğun nasıl, ne şekilde öğrendiğini, analiz ve sentezlerini, bilgiyi nasıl işlediklerini ve ürettiklerini, zihinsel, duygusal ve sosyal olarak birbirleri ile nasıl etkileşim içinde olduklarını ortaya koymasını sağlar.

2.6.1. Portfolyo Değerlendirmesininin Sınırlılıkları

- Performans tabanlı testlerde sonuçlar, rakamlar yerine kelimelerle ifade edildiğinde, öğrenci ve veli tarafından okul sisteminin değeri ve öğrenciye ilgisi sorgulanabilir.
- Sonuçların tutarlı puanlara dönüştürülememesi, birey, okul ve zaman olgularının güvenilir bir biçimde karşılaştırılmasını engelleyebilir.
- Portfolyo değerlendirme, öğrencinin performansını gösterme şekli, ortamı ve durumu ile ilişkili öğretmen yanlılıkları engeline takılabilir.
- Öğrencilere sağlanan dış kaynaklı desteklerin, çalışmalara yansımaları çıkarımların geçerliğini etkileyebilir.
- Zaman, emek, işgücü ve para açısından diğer yöntemlere göre daha fazla maliyet gerektirebilir.
- Değerlendirme amaçlarının müfredatla uyuşmasını sağlamak için özellikle kalabalık sınıflarda öğretmenin harcadığı zaman, emek ve iş gücü ekonomik olmayabilir.
- Puanlama kriterlerinin oluşturulması, kullanılması ve geliştirilmesi için yapılacak çalışmanın kapsamlılığı, puanlama konusunda sıkıntı yaratabilir.

Resim.2.5: Portfolyo çalışması için duygu sergisi

2.7. Portfolyo Oluşturma

Bir eğitim- öğretim yılında öğrencilerin kaç tane portfolyo hazırlayacağı, içeriği, amaçları, müfredat programına dayalı olarak okul yönetimi, aile, öğretmen, diğer yöneticiler, eğitimde söz sahibi diğer kurum ve kuruluşların kararı ile belirlenmelidir. Portfolyo oluşturma sürecinde öğrencinin çalışmaları toplanır, seçilir, yansıtma ve sonuç ile süreç tamamlanır.

Okul öncesi portfolyo kapsamında, çocuğu ve eğitim programında yer alan amaçlara ulaşma durumunu değerlendirmek için; ilgi envanteri, gelişim alanlarına yönelik kontrol listeleri, kontrol listelerini destekleyen çalışma örnekleri, gözlem kayıtları, dereceli ölçek, test verileri, görüşme notları, aileye ait bilgi formları, aile raporları, öğretmen görüşleri ve yorumları, ve çocuk için programda kısa ve uzun sürede ulaşılabilir amaçlar olmalıdır. Kontrol listeleri tek bir davranışı gösteren, kısa anlaşılır maddelerden oluşmalıdır.

Çalışma örnekleri gelişim alanlarının her birini yansıtacak ve tarih atılmış şekilde toplanmalıdır.

2.7.1. Portfolyonun Uygulama Aşamaları

- Toplama: Temel bir etkinlik olan bu aşamada öğrencinin başarısını ve ölçütlere göre gelişimini gösteren yeterince çalışma toplanmalıdır.
- Seçme: Toplanan ürünlerden, öğrenme hedefini yansıtanlar seçilir.
- Yansıtma: Portfolyo geliştiren her öğrencinin her bir ürün için ne düşündüğü ve öğrendiklerinin farkına varıp varmadığı belirlenir.
- Yönelme: Portfolyo, öğrenci kendi çalışma örneklerini gördükten ve gözledikten sonra gelecekte ilgili öğrenme hedeflerini tanımladığı uzun dönemli ve güçlü bir gelişim aracı olur.
- Bağlantı: Portfolyo uygun kişilere sunulur ve öğretme-öğrenme açısından tartışılır. Öğrenme hedefleriyle bire bir bağlantılar kurulur, işbirliği ve fikir alış veriş sağlanır. Öğrenci öğrenme sürecine ilişkin motivasyon kazanır.

Resim 2.6.: Portfolyoya toplanacak ürünler için dosya

2.7.2. Portfolyo Dosyasında Bulunması Gereken Belgeler

Çocuğun,

- Yaratıcı çalışmalar/fotoğrafları
- Yıl boyunca yapılmış yazılı gözlem kayıtları
- Gelişim dönemlerine ait zihinsel becerilerle ilgili kontrol listesi
- Fiziksel becerilerindeki gelişim ve değişimleri gösteren video kayıtları
- Bir öyküyü betimlerken oluşturulmuş ses kayıtları
- Önceden belirlenmiş alanlarda, yeteneğini gösteren ürün örnekleri
- Üç boyutlu ürünler ya da fotoğrafları (heykeller, soyut objeler, kilden yapılmış modeller, blok, lego vb. oyun materyalleri ile yapılmış yapılar, çalışmalar)
- Öğrencinin ilgilerini açığa çıkarmayı sağlayan, kazanmış olduğu becerileri vurgulayan, onu onore edici fotoğraflar
- Çocuğun büyük kas gelişimini belgeleyen öğretmen tarafından tutulmuş notlar, video kayıtları, anekdotlar
- Çocuğun müzik aktiviteleri ve parmak oyunlarına yönelik yeteneklerini gösteren fotoğraflar, video kayıtları, ve anekdot kayıtları
- Dil yeteneğini ortaya koyan hikaye tamamlama çalışmaları ya da hazırlanan kitapçıklar, ses kayıtları
- İlk kez yazı veya adını yazmaya başladığı müsvetteler
- Matematik çalışmalarından örnekler, patern, grafik ve kavram bilgilerini, sayı kavramı bilgilerini gösteren çalışmalar (örneğin, bir kağıda çizilen 5 rakamının uhu ve fasulye tanelerini kullanarak etrafından geçtiğini gösteren iş örneği)
- Mutfak aktivitelerinden fotoğraflar (örneğin, çocuk bir şey ölçerken, malzemeleri sayarken, pişirirken çekilmiş fotoğrafları)
- Günlükler ya da fotokopileri, yazılmış hikayeler
- Öğrencinin bir olaya, konuya karşı yazılmış ya da kasete/CDye kaydedilmiş kişisel cevabı veya hikayesi.
- Öğrenci çalışmalarının bilgisayar odaklı örnekleri

- Gezi fotoğrafları, video kasetleri ve gezi sonrası değerlendirme formları
- Küçük grupların Fen-Matematik-Sosyal alanlardaki bilgi ve araştırma sonuçlarını (problem çözücü fikirler, icatlar, deneyler içeren) sunan video kaset görüntüleri
- Öğretmenin öğrencinin çalışması için yazdığı anekdotlar, ya da çalışma üzerine eklenen notlar

2.7.3. Portfolyo Çalışmasında Öğretmenin Görev Ve Sorumlulukları

Eğitim yılı başında öğretmen çalışmalarda planlama, rehberlik, ortam hazırlama, tanıma ve değerlendirme süreçlerini yönetir. Öğrenci katılımını sağlayacak tedbirleri almalıdır. Okul öncesi eğitiminde gözlem, rutin içinde öğretmenin daha çok bilgi toplamasını ve çocuğun yetenek, davranışlarını yorum yapmaksızın tam olarak göstermesini sağlar. Gözlem kayıtları, çocuğun gösterdiği davranışları nesnel olarak gösterir, öğretmenlerin çocuğun davranışları hakkındaki yorumunu ve öngörülerini içermez. Öğretmenlerin gözlemlerle oluşturdukları kayıtlar dışında, düzenli olarak yazdıkları notlar, davranış örneklerini özetleyebilir ve çocuğun davranışı, düşünme yöntemi, gelişimi ve problemlerini ortaya koyabilir. Ayrıca bu notlar çocuğun sosyal yönünü tanımlar ve özellikle aile gibi sınıf dışındaki bireylerin çocuğu tanımalarına katkıda bulunur.

Eğitim programının başarısı çocuğu iyi değerlendirmiş olmaya dayanmaktadır. Öğrencilerini her yönü ile bütüncül bir şekilde değerlendiren öğretmen eğitim sürecinin başarılı yönlerini ve eksiklerini tespit ederek, başarılı olabileceği uygulamaları ve etkili programı sınıfa taşıyabilir. Bu nedenlerle öğretmenlerin, değerlendirme sürecinde kullanılan araçlardan biri olan portfolyo hakkında bilgi ve becerilerini geliştirmeleri yararlı olabilir.

2.7.4. Planlama

- Öğretmen, çalışmalarını seçmekve değerlendirmek için kriterler belirlemelidir.
- Öğretmen, portfolyonun içeriği, kapsamı, seçim ve bilgileri kullanma ile ilgili kararları vermiş olmalıdır.
- Portfolyonun niçin değerlendirmede tercih edildiğini açıklamalıdır.
- Yapılacak iş, hangi bilgiye ne tür kaynaklardan ulaşılabileceğini planlanmalıdır.
- Çocuk ve öğretmen beklentileri ile çocuğun seçme serbestliği arasında uygun bir denge kurmalıdır.
- İlk defa portfolyo oluşturmayı öğrenen çocuklara yardım etmelidir.
- Değerlendirme sonuçlarını herkesin anlayabileceği şekilde ve sistemli biçimde sunmalıdır.
- İçerik yenilemelidir.
- İlerlemesini fark etme ve belgelemelidir.
- Özel gereksinimleri tanımlamalıdır.
- Gereksinimlerini karşılamaya yönelik planlar geliştirmelidir.
- Anne babalarla görüşme hazırlama portfolyolar velilerle planlanacak bir görüşme sırasında paylaşılmalıdır.

2.7.5. Portfolyo Hazırlık Süreci

Portfolyolar içerisinde, farklı kaynaklardan gelen bilgilerin bütünleştirilmesi önemli bir konudur. Bu nedenle programda yer alan hedeflere ilişkin öğrenci gelişimi ve performansının kanıtları saptanarak, her birine ayrı birer numara verildikten sonra gruplanır veya sıralanır.

Portfolyoyu hazırlarken öğretmen yönlendirici sorular sorar. Örneğin, "neden bu çalışmayı seçtin? Bu çalışmada en çok neyi beğendin? ...'nın kuvvetli yönleri sence neler? Sence en başarılı örnek hangisi? Neden o en başarılı ? Sence 'ı nasıl daha iyi bir hale getirebiliriz?" gibi.

2.7.6. Portfolyo Değerlendirme Süreci

Okul öncesi eğitimde kullanılan portfolyolar, bireysel olarak her bir çocuğun gelişim ve başarılarının ve de eğitimin değerlendirme sürecini yansıtır. Çocuğun geçmiş, şimdi ve gelecekteki başarılarına ayna tutar. Çocuğu ve aileyi de içine alan bu değerlendirme süreci öğretmenin bilgi ve özeni ile etkili olarak kullanılabilirken özensiz, ölçütsüz bir şekilde yapılması ile bir çöp yığını haline gelebilir. Portfolyoların içerdiği öğrenci performansını kanıtlayan her türlü bilgi ve belgeler bütünleştirildikten sonra portfolyonun değerlendirilmesine ilişkin ölçüt geliştirilir.

Portfolyolar;

- Sürekli, zaman içinde oluşur,
- Değişik gelişimsel süreçleri kapsar,
- Eğitimi destekler ve yönlendirir,
- Her çocuk için farklı ve özeldir,
- Çocuğun ne bildiğini vurgular,
- Öğretmen ve çocuğun birlikte konuşarak değerlendirme yapmasını gerektirir,
- Öğrenme sürecini belgeleyen bir veri oluşturur.

Resim 2.7: Portfolyo hazırlık sürecinde çocuklar

Hikâye

Kaç Kırlangıç Kovaladınız?

Kırlangıcın biri, bir adama aşık olmuş. Pencerenin önüne konmuş, bütün cesaretini toplamış, röfleli tüylerini kabartmış, güzel durduğuna ikna olduktan sonra, küçük sevimli gagasıyla cama vurmuş. Tık? Tık... Tık? Adam cama bakmış. Ama içeride kendi işleriyle uğraşıyormuş. Meşgulmüş! Kimmiş onu işinden alıkoyan? Minik bir kırlangıç! Heyecanlı kırlangıç, telaşını bastırmaya çalışarak, derin bir nefes almış şirin gagasını açmış, sözcükler dökülmeye başlamış. Hey adam! Ben seni seviyorum. Nedenini niçinini sorma. Uzun zamandır seni izliyorum. Bugün cesaret buldum konuşmaya. Lütfen pencereyi aç ve beni içeri al. Birlikte yaşayalım. Adam birden parlamış! Yok daha neler? Durduk yerde sen de nerden çıktın şimdi? Olmaz, alamam, demiş. Gereğesi de pek sersemceymiş sen bir kuşsun! Hiç kuş, insana aşık olur mu? Kırlangıç mahcup olmuş. Başını önüne eğmiş ama pes etmemiş, bir süre sonra tekrar pencereye gelmiş, gülümseyerek bir kez daha şansını denemiş adam, adam! Hadi aç artık şu pencereni. Al beni içeri! Ben sana dost olurum. Hiç canını sıkmam! Adam kararlı, adam ısrarlı yok, yok ben seni içeri alamam demiş. Biraz da kaba mıymış, neymiş lafi kısa kesmiş. İşim gücüm var, git başımdan. Aradan bir zaman geçmiş, kırlangıç son kez adamın penceresine gelmiş: Bak soğuklar da başladı, üşüyorum dışarıda. Aç şu pencereyi al beni içeri. Yoksa sıcak yerlere göç etmek zorunda kalırım. Çünkü ben ancak sıcakta yaşarım. Pişman olmazsın, seni eğlendiririm. Birlikte yemek yeriz, bak hem de sen de yalnızsın' yalnızlığını paylaşırım, demiş. Adam bu yalnızlık meselesine içerlemiş. Pek bir sinirlenmiş: Ben yalnızlığımdan memnunum, demiş. Kuştan onu rahat bırakmasını istemiş. Düpedüz kovmuş. Kırlangıç, son denemesinden de başarısızlıkla çıkınca, başını önüne eğmiş, çekip gitmiş. Yine aradan zaman geçmiş. Adam, önce düşünmüş, sonra kendi kendine itiraf etmiş. Hay benim akılsız başım; demiş. Ne kadar aptallık ettim! Beklenmedik bir anda karşıma çıkan bir dostluk fırsatını teptim. Niye onun teklifini kabul etmedim ki? Şimdi böyle kös kös oturacağıma, keyifli vakit geçirirdik birlikte. Pişman olmuş olmasına ama iş işten geçmiş. Yine de kendi kendini rahatlatmayı ihmal etmemiş: Sıcaklar başlayınca, kırlangıcım nasıl olsa yine gelir. Ben de onu içeri alır, mutlu bir hayat sürerim. Ve çok uzunca bir süre, sıcakların gelmesini beklemiş. Gözü yollardaymış. Yaz gelmiş, başka kırlangıçlar gelmiş. Ama O'nunki hiç görünmemiş. Yazın sonuna kadar penceresi açık beklemiş ama boşuna. Kırlangıç yokmuş! Gelen başka kırlangıçlara sormuş ama gören olmamış. Sonunda danışmak ve bilgi almak için bir bilge kişiye gitmiş. Olanları anlatmış. Bilge kişi gözlerini adama dikmiş ve demiş ki: Kırlangıçların ömrü 6 aydır? Hayatta bazı fırsatlar vardır, sadece bir kez elinize geçer ve değerlendirmezseniz uçup gider! Hayatta bazı insanlar vardır, sadece bir kez karşınıza çıkar; değerini bilmezseniz kaçıp giderler! Ve asla geri dönmezler! Dikkatli olun? Farkında olun? Ve bir düşünün bakalım; acaba siz bugüne kadar pencerenizden kaç kırlangıç kovaladınız?

UYGULAMA FAALİYETİ

Bu öğrenme faaliyetinde edindiğiniz bilgilerin tümünü kullanarak, okulunuzun uygulama anaokulundan /diğer bir okul öncesi kurumdan bir çocuğu seçerek ve işlem basamaklarını takip ederek , dönem sonunda velisine sunacağı bir portfolyo dosyası oluşturunuz.

İşlem basamaklarını takip ederek uygulama faaliyetini gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Portfolyo dosyası için planlama yapınız.	➤ Portfolyo şeridini seçiniz.Okul öncesi çocuğun hangi gelişim alanlarına yönelik hangi etkinlikleri toplayacaksınız belirleyiniz.
➤ Portfolyo dosyasında bulunması gereken belgeleri listeleyiniz.	➤ Okul öncesi eğitim programını inceleyiniz. ➤ Okul öncesi programı eklerinden yararlanınız. ➤ Branş öğretmenlerinizden ve uygulama anaokulu öğretmenlerinden yardım alınız.
➤ Portfolyo dosyası program içeriğinizi oluşturun ➤ Çocuğun gelişimindeki ilerlemeyi farkedecek farklı zamanlara ait belge ve örnekleri toplayınız. ➤ Çocuğun özel durumlarını not ediniz. ➤ Anne babalarla planlanacak bir görüşme planına yer veriniz.	➤ Branş öğretmenlerinizden ve uygulama anaokulu öğretmenlerinden yardım alınız. ➤ Portfolyo dosyanızdaki belgelerle ulaşmak istediğiniz değerlendirmenin okul öncesi eğitim programına ve çocuğun kazanımlarına paralel olmasına özen gösteriniz.
➤ Planınıza uygun gözlemlerinizi ve dökümanlarınızı oluşturunuz.	➤ Uygulama anaokulunuza uygulama bölüm şefi ve ders öğretmeninizle planlama yaparak uygun zaman ve ortamlar oluştuğunda planlı ziyaretler yapınız. ➤ Modül kaynakça listesinde yer alan kaynaklardan portfolyo örnekleri hakkında bilgi toplayınız.
➤ Hazırladığınız portfolyo dosyasına uygun değerlendirme kriterleri oluşturunuz. ➤ Portfolyo dosyasını değerlendiriniz.	➤ Portfolyo sunumu ile ilgili fotoğraflar çekiniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet, kazanamadığınız becerileri Hayır kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Portfolyo dosyası için planlama yaptınız mı?		
2	Portfolyo dosyasında bulunması gereken belgeleri listelediniz mi?		
3	Portfolyo dosyası program içeriğinizi oluşturduunuz mu?		
4	Çocuğun gelişimindeki ilerlemeyi fark edecek farklı zamanlara ait belge ve örnekleri topladınız mı?		
5	Çocuğun özel durumlarını not ettiniz mi?		
6	Anne babalarla planlanacak bir görüşme planına yer verdiniz mi?		
7	Planınıza uygun gözlemlerinizi ve dokümanlarınızı oluşturduunuz mu?		
8	Hazırladığınız portfolyo dosyasına uygun değerlendirme kriterlerini oluşturduunuz mu?		
9	Portfolyo dosyasını değerlendirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazanımlarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi portfolyonun uzun dönemli bir gelişim aracı olduğu uygulama aşamasıdır?
A) Toplama
B) Seçme
C) Yansıtma
D) Yönelme
E) Bağlantı
2. Aşağıdakilerden hangisi portfolyonun amaçlarından biridir?
A) Öğrenci gelişimini izlemek
B) Öğrencinin zaman içinde gelişimini belgelemek
C) Öğrencinin öz değerlendirme yapabilmesine fırsat vermek
D) Bir sonraki yıllara öğrenci ile ilgili bilginin aktarılmasını sağlamak
E) Hepsi
3. Aşağıdakilerden hangisi portfolyonun tanımında yer alan özelliklerden biridir?
A) Sistemattir.
B) Sadece güçlü yönleri tespit eder.
C) Sadece zayıf yönleri tespit eder.
D) Öğretmen merkezlidir.
E) Öğretim yöntemidir.
4. Aşağıdakilerden hangisi okul öncesi kurumlarda tercih edilmeyen portfolyo çeşididir?
A) Belge portfolyosu
B) Öğretmen-öğrenci portfolyosu
C) Süreç portfolyosu
D) Etkinlik portfolyosu
E) Öğretmen portfolyosu
5. Aşağıdakilerden hangisi portfolyo ile ilgili olarak **yanlış** bir ifadedir?
A) Sonucu ölçer.
B) Gelişim dosyasıdır.
C) Değerlendirme yöntemidir.
D) Çocuk merkezlidir.
E) Yenilikçidir.
6. Portfolyonun hangi özelliği, belirli bir zaman süreci içinde öğrencinin gelişimi ve öğrenme sonuçlarını uzun sürede değerlendirme olanağı verir?
A) Çift değerlidir
B) Seçicidir
C) Gelişimcidir
D) Bireyseldir
E) Özgündür

7. Aşağıdakilerden hangisi portfolyonun yararlarına ilişkin olarak **yanlış** bir ifadedir?
A) Öğrenme sürecinde pozitif etkilidir.
B) Birey-okul-zaman olgularını kıyaslamaz
C) Tüm gelişim alanlarını gözleme olanağı verir.
D) Grup etkileşimini öğretir.
E) Öğrenme etkinliklerine katılma istekliliği yaratır
8. Aşağıdakilerden hangisi portfolyo dosyasında bulunması gereken belgelerden biridir?
A) Yazılı gözlem kayıtları
B) Kontrol listeleri
C) Ses-video kaydı
D) Fotoğraf kaydı
E) Hepsi
9. Aşağıdakilerden hangisi portfolyo değerlendirme yönteminin, geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerine göre avantajlarından biridir?
A) Okulda yaptığı etkinlikleri dikkatli kontrol etmek çocuğa bireysel bakış açısı sağladığı gibi, öğrenen çevre sağlamada da etkilidir.
B) Dosya oluşturma grubun uyumunu ve birbirlerini değerlendirmelerini sağlar. İşbirliği çalışmaları etkileşimi artırır.
C) Çalışmalar sayısal verilerle değil çeşitli yollardan, hem süreç hem de ürün açısından değerlendirilmiş olur.
D) Öğrenme ve değerlendirme sürecinde çocuklar daha çok rol alırlar. Yaşam boyu öğrenmenin temeli de atılmış olur.
E) Hepsi
10. Aşağıdakilerden hangisi oyun ile ilgili olarak **yanlış** bir ifadedir?
A) Eğitim yöntemidir.
B) Öğrenme aracıdır.
C) Çocuk için iştir.
D) Yapay öğrenme ortamıdır.
E) Gerçek yaşantıları yansıtır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazanımlarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi portfolyonun amacı arasında **yer almaz**?
A) Öğrenci gelişimini izlemek
B) Öğrencinin zaman içinde gelişimini belgelemek
C) Öğrencinin başarısını diğer öğrencilerin başarısıyla kıyaslamak
D) Öğrencinin öz değerlendirme yapabilmesine fırsat vermek
E) Bir sonraki yıllara öğrenci ile ilgili bilginin aktarılmasını sağlamak
2. Aşağıdakilerden hangisi öğretmen –öğrenci arasındaki iletişimin gelişmesine yardımcı olan interaktif bir portfolyo çeşididir?
A) Öğretmen-öğrenci portfolyosu
B) Belge portfolyosu
C) Süreç portfolyosu
D) Etkinlik portfolyosu
E) Öğretmen portfolyosu
3. Aşağıdakilerden hangisi okul öncesi eğitim programına göre etkinlik sürecinde/sonunda yapılan öğretmenin kendi değerlendirmesi ile ilgili olarak doğru bir açıklamadır?
A) Öğretmenin sınıf içi başarısı hakkında farkındalık yaratmak ve gerekli önlemleri almak için yapılır.
B) Öğretmenin güdülenmesini, yaratıcılıklarının artmasını, yansıtmacı olabilmelerini ve eksikliklerini görerek kendilerini güçlendirebilmelerini sağlar.
C) Öğretmenlerin programa ve çocuklara ilişkin değerlendirmelerden elde edilen verileri dikkatle analiz etmeleri, kendi ilgi, yetenek ve yönelişlerini belirlemeleri ve kişilik özelliklerini gözden geçirmesini sağlar.
D) Öğretmenin farklı alanlardaki yeterlik düzeyine göre kendini geliştirebilmek için çaba harcamasını, kaynaklara ulaşmasını , okul yönetiminden de rehberlik ve destek alma fırsatı yaratmasını sağlar.
E) Hepsi
4. Aşağıdakilerden hangisi portfolyonun planlama aşamasında yer alır?
A) Ürün seçme kriterleri
B) Kapsam
C) İçerik
D) Kaynak
E) Hepsi

5. Aşağıdakilerden hangisinde öğrencinin çalışmasını neden seçtiğini, çalışmasında en çok neyi beğendiğini, en başarılı çalışmanın hangisi olduğu için başarılı bulunduğu ve çalışmanın nasıl daha iyi hale getirileceği gibi sorular sorulur?
- A) Değerlendirme
B) Sunum
C) Hazırlık
D) Yılsonunda
E) Hiçbiri
6. Aşağıdaki seçeneklerin hangisi, çocukların davranışlarını anlamak, öğrenme süreci ve gelişimleri hakkında doğrudan bilgi edinmek için her çocuğun sınıf içinde ve sınıf dışında, eğitim faaliyetleri süresince ve serbest zamanlarda gözlemlenerek, kayıt tutma tekniğidir?
- A) Rubrik
B) Drama
C) Oyun
D) Gözlem
E) Sosyometri
7. Aşağıdakilerden hangisi, eğitim sistemimizde portfolyo değerlendirmenin, diğer değerlendirmelere göre tercih edilmesinin sebeplerindendir?
- A) Çağın gereklerine uygun birey yetiştirme ihtiyacı
B) Ekonomik olması
C) Öğretmen merkezli olması
D) Plansız olması
E) Hiçbiri
8. Aşağıdakilerden hangisi, gözlem kaydı formunda yer alan bilgilerden biri değildir?
- A) Gözlenen davranış /Gözlemin amacı
B) Gözlem tarihi
C) Gözlem yapılan ortam
D) Çocuğun aile bireylerinin adı- soyadı
E) Gözlemcinin adı soyadı
9. Aşağıdakilerden hangisi, öğrencinin somut çalışmalarından performansını belgeler ve süreç değerlendirmesini sağlar?
- A) Çift değerlidir
B) Özgündür
C) Seçicidir
D) Bireyseldir
E) Gelişimcidir
10. Aşağıdakilerden hangisi portfolyonun çocuğa yönelik amaçlarından biridir?
- A) Özgüven –özsayı kazanma
B) Öğrenimleri belgeleme
C) Çocuğun gelişimini izlemek
D) Bilginin gelecek yıla aktarımı
E) Aile katılımını etkinleştirme

11. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi, genelde okul ortamında uygun olmayan davranışlar gösteren çocukların davranışlarının, nedenini anlamak, çocukta istenmeyen davranışı değiştirmek adına yapabileceklerini planladığı gözlem kayıt yöntemidir?
A) Olay Kayıtları
B) Gelişimsel Derecelendirme Ölçekleri
C) Olay-Örnekleme
D) Zaman-Örnekleme
E) Hatıra defteri yöntemi
12. Aşağıdakilerden hangisi, gelişimsel derecelendirme ölçeklerinin, kontrol listeleri ile arasındaki en önemli farkı anlatır?
A) Çocukların belirli gelişim alanlarından nasıl geçtiklerini,
B) Çocuğun davranışlarını sadece kontrol etmek amacıyla yapıp yapamadığına bakmaması
C) Davranışın derecesini, sıklığını, özellikle hangi zamanlarda yapıldığını görebilmek için kullanılması.
D) Çocukların belirli gelişim alanında neleri yapabildiklerini görmesi
E) Çocukların belirli gelişim alanında neleri yapamadıklarını görebilmeyi sağlaması
13. Aşağıdaki portfolyo uygulama aşamalarının hangisinde çocuk bir ürün hakkında öğrendiklerinin farkına varır?
A) Toplama
B) Seçme
C) Yansıtma
D) Yönelme
E) Bağlantı
14. Aşağıdakilerden hangisi, çocuğun çeşitli alanlarda sınıf içi etkinliklerinde yaptığı örnekleri içeren, öğretmenin, eğitim yılı başında, değerlendirme amaçlı ne tür örneklerin toplanacağı konusunda hedef belirlediği değerlendirme tekniğidir?
A) Gözlem
B) Anektot
C) Rubrik
D) İş örnekleri
E) Hiçbiri
15. Aşağıdakilerden hangisi, çocuğun tüm gelişim alanlarına etki eden, isteyerek ve hoşlanarak katıldığı, belli bir amaca yönelik/ amaçsız, kurallı/ kuralsız, araçlı/araçsız olarak gerçekleştirilen doğal öğrenme ortamında yapılan etkinliklerdir?
A) Gözlem
B) Anektot
C) Rubrik
D) İş örnekleri
E) Oyun

16. Aşağıdakilerden hangisi okul öncesi dönemde çocukların değerlendirilmesi konusunda, yetişkinlerden farklılıklarını gösteren sınırlılıklardan biridir?
A) Çocuğun yaşı, kendini ifade edebilme güçlükleri
B) Gelişimin özellikleri, çocuk düşüncesinin yetişkininkinden farklı olması
C) Duygusal dengesinin kolayca bozulabilmesi
D) Dikkatinin çabuk dağılması
E) Hepsi
17. Aşağıdakilerden hangisi, portfolyonun yararlarına ilişkin olarak doğru bir ifadedir?
A) Öğrenme sürecinde negatif etkilidir.
B) Birey-okul-zaman olgularını kıyaslamaz.
C) Grup çatışması yaratır.
D) Motivasyonu azaltır.
E) Bazı gelişim alanlarını gözleme olanağı verir.
18. Aşağıdakilerden hangisinde, oyun ile drama arasındaki farklar doğru olarak ifade edilmiştir?
A) Drama da oyun da sanatsal amaç içerir.
B) Drama bir grup yaşantısıdır. Oyun tek başına da oynanabilir.
C) Drama da kurallar keskin oyunda ise kuralsızlık etkilidir.
D) Drama da sonuç, oyunda süreç önemlidir.
E) Drama ve oyunda lider, etkinlik içinden seçilen bir oyuncudur.
19. Aşağıdakilerden hangisi çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinin, amaçlarından biridir?
A) Çocuğun pozitif yönlerini keşfetmek
B) Bağımsızlık duygusunu dizginlemek
C) Başkalarını tanımasını sağlamak
D) Duygularını saklamayı öğretmek
E) Olumsuz davranışlarını ortaya dökmek
20. Aşağıdakilerden hangisinde çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinin ana amacı en doğru şekilde ifade edilmiştir?
A) Çocuğun kendisini tanımasını ve bu yolla olumlu yönde değişimine rehberlik etmek
B) Çocuğun çevresini tanıyıp o modellerden birine benzemesine rehberlik etmek
C) Çocuğun mevcut koşullarda ve olağan halini korumasını sağlamak
D) Çocuğun aile kurallarına ve okul kurallarına kayıtsız uymasını sağlamak
E) Çocuğun kendisini tanıyarak dilediği gibi davranmasını sağlamak
21. Aşağıdakilerden hangisinde, portfolyonun öğrenme sürecine ilişkin motivasyon kazandırdığı aşama yer alır?
A) Toplama
B) Bağlantı
C) Yansıtma
D) Yönelme
E) Seçme

22. Aşağıdakilerden hangisi çocuğun tanınması gereken yönlerinden biridir?
A) Biyolojik yapı
B) Motor yetenekler
C) Duygusal durum
D) Benlik algısı
E) Hepsi
23. Aşağıdakilerden hangisi okul öncesi eğitim programına göre değerlendirme amacıyla etkinlik sürecinde/sonunda yapılan tartışmalarda çocuklara sorulabilecek duyuşsal soru türlerinden biridir ?
A) Oyunda senin rolün neydi?
B) İlkbaharda çevremizde ne tip değişiklikler olur?
C) Neler hissettiniz?
D) Heykeller ne tip malzemelerden yapılabilir?
E) Gittiğiniz yerlerde nelere dikkat ediyorsunuz?
24. Aşağıdakilerden hangisi okul öncesi eğitim programına göre etkinlik sürecinde/sonunda yapılan tartışmalarda çocuklara sorulabilecek soru türlerinden biridir ?
A) Betimleyici Sorular
B) Duyuşsal Sorular
C) Kazanımlara Yönelik Sorular
D) Yaşamla İlişkilendirme Soruları
E) Hepsi
25. Aşağıdakilerden hangisi okul öncesi eğitim programına göre etkinlik sürecinde/sonunda yapılan tartışmalarda çocuklara “Sıra olmak neden gereklidir? Kışın çevremizde ne tip değişiklikler olur?” gibi soruları içeren soru çeşitidir?
A) Kazanımlara Yönelik Sorular
B) Duyuşsal Sorular
C) Betimleyici Sorular
D) Yaşamla İlişkilendirme Soruları
E) Hepsi

KONTROL LİSTESİ

Bu ödöl kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet, kazanamadığınız becerileri Hayır kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1.Çocukları tanımanın önemini açıkladınız mı ?		
2.Çocukları tanıma sürecinde dikkat edilmesi gereken noktaları listelediniz mi?		
3.Çocukları tanıma ve değerlendirmede kullanılan teknikleri açıkladınız mı?		
4.Çocukları tanıma ve değerlendirmede kullanılan teknikler ile ilgili sunum hazırladınız mı?		
5.Seçilen tanıma tekniklerini uyguladınız mı?		
6.Çocukları izleme / değerlendirme tekniklerini kullanarak portfolyo dosyası oluşturmanın önemini açıkladınız mı ?		
7.Portfolyo dosyası oluştururken dikkat edilmesi gereken noktaları açıkladınız mı?		
8.Çocukları izleme/değerlendirme tekniklerini kullanarak portfolyo dosyası oluşturduunuz mu?		

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

Çoktan seçenekli sorular

Doğru-yanlış soruları

1	C	1	Y
2	B	2	Y
3	D	3	D
4	A	4	D
5	C	5	D
6	C	6	D
7	B	7	Y
8	E	8	D
9	A	9	D
10	D	10	Y
11	B		
12	D		
13	D		
14	A		
15	E		
16	E		
17	C		
18	A		
19	B		
20	E		

ÖĞRENME FAALİYETİ'2 NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	E
3	A
4	B
5	A
6	C
7	B
8	E
9	E
10	D

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	C
2	A
3	E
4	E
5	C
6	D
7	A
8	D
9	B
10	C
11	D
12	B
13	C
14	D
15	D
16	E
17	B
18	B
19	A
20	A
21	B
22	E
23	C
24	E
25	A

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZ ÜN Kamile ,**Aktif Öğrenme**,Biliş Yayınları,İstanbul,2008.
- ATABEK Erdal, **Kuşatılmış Gençlik**, Altın Kitaplar Yayıncılık, İstanbul,1992.
- BİNBAŞIOĞLU Cavit, **Ailede Ve Okulda Eğitim Sorunları**, İstanbul,2004.
- CANDAN Ergün, **Ruhsal Güçleri Geliştirme Teknikleri**, Sınır Ötesi Yayınları, İstanbul,2011.
- CÜCELOĞLU Doğan, **Başarıya Götüren Aile**, Remzi Kitabevi, İstanbul,2015.
- CÜCELOĞLU Doğan, **İçimizdeki Çocuk**, Remzi Kitabevi, İstanbul,2000.
- DENİZ KAN Ümit, G.Ü., **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 27, Sayı 1(2007) 169-178 Okul Öncesi Eğitimde Değerlendirme Aracı Olarak Portfolyo Portfolio As An Assessment Tool At Preschool Education
- DÖKMEN Üstün, **Küçük Şeyler**, Sistem Yayıncılık, İstanbul,2005.
- DÖKMEN Üstün, **Ladesçi**, İstanbul,2000
- DÖKMEN Üstün, **Var olmak Gelişmek Uzlaşmak**, İstanbul,2000.
- FROMM Eric, **Çağımızda Kişilik Sorunları**, Düşünen Adam Yayınları, İstanbul,1993.
- GORDON Thomas,(Emel Aksay),**E.E.E**,Sistem Yayıncılık, Ankara,2001.
- GÜN Nil, **Çekim Yasası** Kuraldışı Yayıncılık, İstanbul,2007.
- KÖKNEL Özcan,**Kişilik**,Altın Kitaplar Yayıncılık,İstanbul,1985.
- MC WHIRTER, Jeff, Nilüfer VOLTAN ACAR, **Çocukla İletişim**, MEB Yayınları, İstanbul,1998.
- ÖNDER Alev, **Okul Öncesi Dönemde Çocukları Değerlendirme Ve Tanıma Teknikleri**, Pegem Yayınları, Ankara,2014.

- SAYARI Nuray, **İçindeki Gücün Sırrını Keşfet**, Destek Yayınları, İstanbul,2011.
- SAYGIN OĞUZ, **4*4 lük İletişim**, Hayat Yayınları, İstanbul,2000
- SAYGIN Oğuz, **Kişisel Değişim Stratejileri**, Hayat Yayınları, İstanbul,2009.
- SAYGIN Oğuz, **Negatif Limanlardan Pozitif Sulara**, Hayat Yayınları, İstanbul,2000.
- SEKMEN Mümin, **Limit Sırsınız**, Alfa Yayınları, İstanbul,2008.
- TOKTAMIŞOĞLU Murat, **Kendine Yeni Bir Hayat İsmarla**, Kapital Yayınları, İstanbul,2005.
- YILDIRIM Ramazan, **Öğrenmeyi Öğrenmek**, Sistem Yayıncılık, İstanbul,2008.
- www.efdergi.hacettepe.edu.tr (A.Kan / H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi 32 [2007] 133-144)
- <http://dergipark.ulakbim.gov.tr>
- <http://dergipark.ulakbim.gov.tr> (GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 27, Sayı 1(2007) 155-167 171)
- <http://e-dergi.atauni.edu.tr> (Çocuğun gelişimsel sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun, 2007 Sinan Koçyiğit, Mehmet Nur Tuğluk, Mehmet Kök)
- <http://egitim.akdeniz.edu.tr> (Okul Öncesi Eğitim Programlarında Planlama Ve Değerlendirme Yrd.Doç.Dr.Fatma ÜNAL)
- <http://ismek.ibb.gov.tr> (Çocukları Tanıma Teknikleri)
- <http://kaynakca.yaraticidrama.org> (Yaratıcı drama. Pivolka, 2004-3(15),10-12.)
- <http://mebk12.meb.gov.tr> (Program_modulleri)
- http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys.../18022705_ocuutanmateknikleri.pdf
- <http://tegm.meb.gov.tr> (Güncellenmiş okul öncesi programı)
- <http://www.acevokuloncesi.org/ogrenme-ortami/degerlendirme/cocugun-degerlendirilmesi>
- www.egitim.aku.edu.tr/hlycnr2.ppt (Çocukları tanıma teknikleri-Hülya Çınar)